

ŽIVA ZAJEDNICA

Papa ponovno u Hrvatskoj

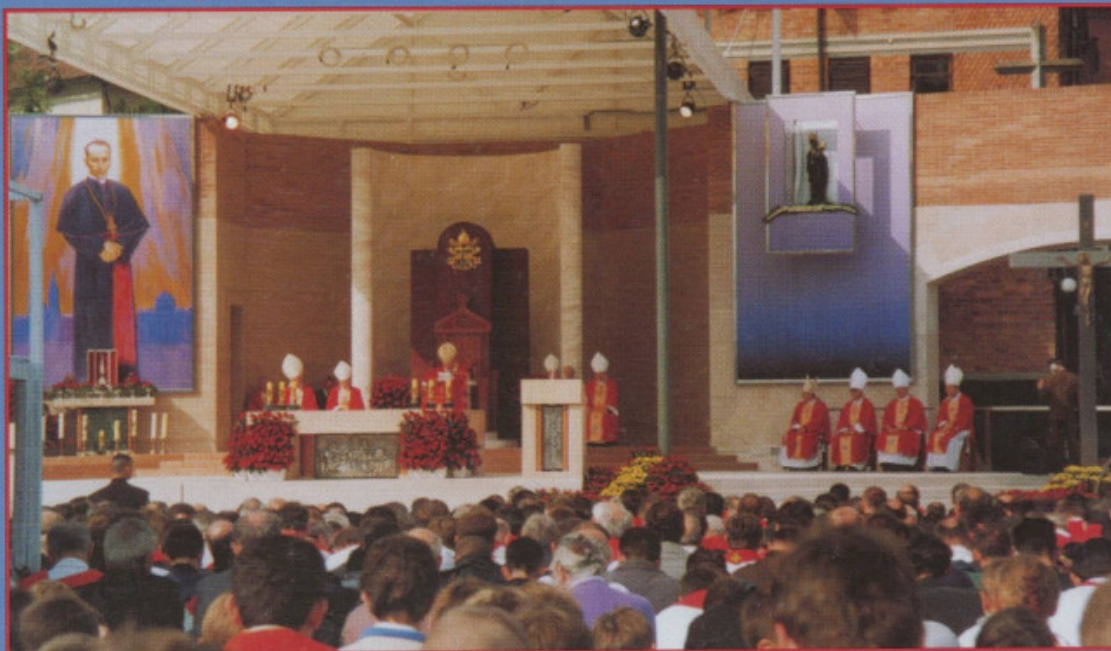
hunderttausende Gläubige
grüßen Papst Johannes
Paul II. im kroatischen Na-
tionalwallfahrtsort Marija
Bistrica

Der Papst zum zweiten Mal in Kroatien

Texte für
die Bibel-
olympiade
1999

Lebendige
Gemeinde –
Beilage
in deutscher
Sprache

Der Papst spricht Kardinal
Stjepan Stepinac während
des feierlichen Gottes-
dienstes in Marija Bistrica

Ponizna vjera je prava vjera. Pa bila čak malena „koliko je zrno gorušičino“, može izvoditi velika djela. Koliko li se puta to obistinilo u ovim krajevima! Neka budućnost uzmogne pružiti novu potvrdu tim Gospodinovim riječima te Evanđelje nastavi rađati obilnim plodovima svetosti među budućim naraštajima.

Iz propovijedi pape Ivana Pavla II. na Žnjanu kod Splita 4.10.1998.

Tako je govorio Papa

Na susret s Papom u domovinu išli su i naši svećenici, časne sestre, pastoralne suradnice i suradnici. U Mariji Bistrici našle su se skupa sestre Rozarija i Damjana (HKM Darmstadt) i s. Damira (HKM Offenbach). Nazočnost hodočasnika iz naših misija mogla se prepoznati i po natpisima, kao što to pokazuju naše dvije donje slike.

Fotos: Lj. Markovica

Oprostiti i pomiriti se znači očistiti sjećanje od mržnje, zavade, želje za osvetom, znači priznati bratom čak i onoga koji nam je nanio zlo, znači ne dopustiti da nas pobijedi zlo, nego zlo svladati dobrom.

Iz propovijedi pape Ivana Pavla II. u Mariji Bistrici 3. listopada 1998.

Blaženi Alojzije Stepinac nije prolio krv u doslovnom smislu riječi. Njegova je smrt uzrokovana dugotrajnim patnjama koje je podnio: zadnjih je petnaest godina njegova života bilo obilježeno neprekidnim nizom zlostavljanja posred kojih je odvažno izložio vlastiti život radi svjedočenja za Evanđelje i za jedinstvo Crkve. Svoju je sudbinu, da se poslužim Psalmistovim riječima, položio u Božje ruke...

U osobi se novoga blaženika spaja, da se tako izrazim, cjelokupna tragedija koja je

pogodila hrvatsko pučanstvo i Europu tijekom ovoga stoljeća obilježena trima velikim zlima: fašizmom, nacizmom i komunizmom. On je sada u nebeskoj slavi okružen svima onima koji su, kao i on, dobar boj bili, kaleći svoju vjeru u kušnjama i nevoljama. U njega danas s pouzdanjem upiremo svoj pogled istući njegov zagovor.

Iz propovijedi pape Ivana Pavla II. na misi proglašenja blaženim kardinala Alojzija Stepinca 3.10.1998.

Želja mi je da se u ovoj zemlji u sve savršenijem obliku priznaju i prihvaćaju temeljna prava ljudske osobe, počevši od prava na život od njegova početka do njegova naravnoga prestanka. Stupanj se civilizacije jednoga naroda mjeri osjetljivošću koju pokazuje prema svojim najslabijim članovima i onima koji su slabije životne sreće te nastojanjem kojim se zauzima za njihov ponovni oporavak i potpuno uključivanje u društveni život.

Iz govora pape Ivana Pavla II. mladima pred zagrebačkom katedralom 2.10.1998.

Gradivo za Biblijsku olimpijadu

Iza nas je, poštovani čitatelji, vrlo dinamičan period. Nadamo se da vam se svidio naš jubilarni broj, koji smo izdali u povodu 20. obljetnice izlazenja „Žive zajednice“. To je izdanje, kako smo već ranije istakli, prava mala knjiga, kronika našeg življenja i djelovanja, naše vjere i nade u tuđini. Zato taj broj valja sačuvati kao knjigu u svojoj obiteljskoj knjižnici. Ako je nekome potreban još koji primjerak, može se kod nas naručiti.

Drugi pastoralni pohod Hrvatskoj pape Ivana Pavla II. i proglašenje blaženim kardinala Stepinca obilježili su početkom listopada i crkveni i politički život naše domovine. S tim u vezi valja reći da su na susret s Papom išli vjernici i većine naših zajednica. Također se treba naglasiti kako su popularnosti kardinala Stepinca doprinijele svakako i naše misije, jer se o njemu u dijaspori moglo uvijek otvoreno govoriti. Mnoge naše zajednice upriličile su ili će prirediti posebne manifestacije posvećene blaženom kardinalu Stepincu.

Oba ta događaja sada valja povezati s trećim, a to je općecrkvena priprava za Veliki jubilej, proslavu 2000 godina od rođenja Isusa Krista. Naše će misije dati svoj obol toj proslavi i priređivanjem Biblijske olimpijade 1. svibnja sljedeće godine s katehetskom temom: „Bog Otac, Sin i Duh Sveti“. Gradivo za tu priredbu objavljujemo u ovom broju, i to na račun nekih naših redovitih rubrika. Ono je u prvom redu svakako za naše mlade vjeroučenike i natjecatelje, kao i za njihove vjeroučitelje, ali i za starije. Valja se naime podsjetiti nekih vjerskih sadržaja koji s vremenom padnu u zaborav. Idealno bi recimo bilo kad bi se u obiteljima uzelo nešto vremena pa se to gradivo onako zajedno proučilo i obnovilo. A zašto ne?

Uz pozdrav,

Uredništvo

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 95 40 48-0, Fax (0 69) 95 40 48 24

Herausgeber /
Izdavač: Kroatenseelsorge in Deutschland

Verantwortlich /
Odgovara: Josip Klarić

Chefredakteur /
Glavni urednik: Anto Batinić

Redaktion /
Uredništvo: Stanka Vidačković, Jura Planinc,
Ivek Milićec, Jozo Sladoja, Jozo Župić

Mitarbeiter /
Suradnici: Željka Čolić, Dijana Tolić, Alen Legović,
Marko Obert, Vlatko Marić

Layout: Ljubica Markovica

Lithos +
Seitenmontage: Fotosatz Service Bauriedl
64546 Mörfelden-Walldorf

Druck: Spenglers Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn

Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto (s poštarinom);
za ostale europske zemlje: DM 40,-
za prekomorske zemlje: DM 60,-

Bankverbindung: Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01)
bei der Frankfurter Sparkasse

KAD PAPA GOVORI!

Piše:

Anto Batinić

Vrelo našega identiteta

Kad Papa govori, tada svaka riječ zlata vrijedi. Kada Papa govori nama i o nama, tada cijeli svijet sluša i komentira. Kad Papa govori, tada on ne govori u vjetar, nego uvijek izravno, u srce i dušu, kao što je govorio i iz srca i iz duše. Kad Papa govori – a govori u ime Isusa Krista – na hrvatskom jeziku (a priznajmo da ga odlično čita), možda u svom tom uzbuđenju nije moguće odmah zapaziti težinu njegove poruke. Zato bi svaki vjernik naše Crkve trebao nabaviti govore pape Ivana Pavla II. na ovom njegovom uistinu povijesnom pohodu Hrvatskoj, te ih na miru čitati i proučavati. Nakon pomnog razmišljanja o njegovim porukama, ponajprije ćemo možda osjetiti ponos, a potom i odgovornost. Ponos zbog svih onih lijepih i toplih riječi koje je Papa rekao o nama, našoj vjeri i našoj zemlji. Ni mi sami ne bismo tako lijepo znali govoriti o sebi. I ponos s druge strane što Papa tako govori o nama upravo u trenutku kada se značajniji čimbenici i osobe u svijetu ponašaju upravo suprotno.

Da se ne bismo zaniijeli, valja odmah upozoriti da taj ponos obvezuje i da on znači višestruku odgovornost: za vlastitu vjeru i Crkvu, za čovjeka, za naciju i državu, za budućnost ovoga svijeta. „Primit ćete snagu Duha Svetoga, koji će sići na vas, i bit ćete mi svjedoci. Ove su Kristove riječi, što ih je izgovorio prije povratka Ocu, odabrane za geslo moje-ga pastirskog pohoda, koji se približio svršetku. Ove riječi odzvanjaju u ovome kraju sve od apostolskih vremena. One i danas čuvaju svu svoju snagu zahvaljujući djelovanju Duha Svetoga u srcima ljudi i žena ove hrvatske grude... Ovo mjesto je jedinstveno mjesto u prošlosti vas hrvatskih katolika i hrvatske nacije. Ovdje je vrelo vašega identiteta. Ovdje su vaši duboki kršćanski korijeni. Ovo je mjesto koje svjedoči o vjernosti katolika ovih krajeva Kristu i Crkvi“ (Govor na susretu s mladima u Solinu 4. 10. 1998.).

Ove riječi kao da su naručene za hrvatske katolike u dijaspori. I iz perspektive dijaspore valja proučiti Papine poruke. Ponosni smo naime što tako Papa govori o nama i što to, htjeli ili ne, čuju i svi oni oko nas. Ipak, nakon toga slijedi naš odgovor na Papine riječi, odnosno odgovornost za sve ono na što je Ivan Pavao II. posebice upozorio. Za nas u dijaspori svakako valja istaknuti poruke o našem identitetu, o našim korijenima, ponajprije vjerskim, a potom i nacional-

nim, zatim značenje blaženika kardinala Stepinca (čiju svetost Hrvatska daruje cijeloj Crkvi), potom poruke o izgradnji sadašnjosti i budućnosti „na čvrstim temeljima demokracije“, pluralizma, o pomirenju i opraštanju („Oprostiti i pomiriti se znači očistiti sjećanje od mržnje, zavade, želje za osvetom, znači priznati bratom čak i onoga koji nam je nanio zlo, znači ne dopustiti da nas pobijedi zlo, nego zlo svladati dobrom.“), o odbacivanju svake isključivosti, o povratku istinskim moralnim vrednotama, ali i o gradnji zajedničke europske kuće. Nama je to lakše, jer živimo i radimo pod europskim demokratskim krovom, pa imamo priliku biti spona u komunikaciji suvremene Europe s našom domovinom. Ako u ovoj Europi budemo slijedili logiku i smisao Papinih riječi, onda će u toj istoj europskoj obitelji biti mjesta i za nas. Na odlasku iz Splita Papa je izrekao svoj „najpolitičkiji“ govor, u kojem među ostalim i slijedeće: „Europa je krenula u novi odsjek svojega jedinstva i rasta. Da bi radost bila potpuna, nitko ne smije biti zaboravljen na putu koji vodi u europski zajednički dom. Hrvatska pak sa svoje strane mora pokazati veliku strpljivost, mudrost, spremnost na žrtvu i velikodušnu solidarnost kako bi mogla konačno svladati sadašnje poratno stanje i dosegnuti plemenite ciljeve za kojima teži“.

Kako su to snažne i poticajne riječi i za nas u dijaspori! Potrebno je naime tako govoriti u trenutku kada se kod nas sve bilo svelo na ideju povratka u domovinu, što je životna stvarnost demantirala kao jedinu alternativu, a zaboravilo se na plodno povezivanje s domovinom. Važne su te riječi sada kada se i u njemačkoj Crkvi vodi snažna rasprava o integraciji stranih, pa i naših vjernika, u mjesnu Crkvu, što ni u kom slučaju ne znači gubljenje vlastitoga identiteta, nego što-više njegovo osnaživanje i obogaćivanje. A za sve pastoralne djelatnike i odrasle vjernike i u dijaspori vrijede Papine riječi vjeroučiteljima u Solinu: „Mladeži je potrebno svjedočanstvo ljubavi, koja se zna žrtvovati, i strpljivosti, koja zna čekati s pouzdanjem. Neka upravo ljubav i strpljivost budu vaši najjači dokazi. Uvijek se nadahnjujte na božanskoj pedagogiji Isusa Krista, koji je u Evanđelju postao naš Učitelj“. I naše mlade ovdje Papa poziva na pustolovinu prijateljstva s Bogom, jer Isus je najbolji prijatelj, onaj koji ne zna iznevjeriti. ■

PISMO IZ TORONTA

„Živa zajednica“ – živo žarište

U rujnu ove godine navršilo se punih dvadeset godina redovitog izlaženja „Žive zajednice“, mjesečnog glasila hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj. Za ovaj prigodni jubilej mislio sam samo poslati čestitku Uredništvu za dvadesetljetnu ustrajnost u izdavanju i uređivanju hvala vrijednog mjesečnika. Međutim, nije ovo mala stvar za emigrantske, odnosno iseljeničke prilike, gdje hrvatska glasila nisu bila vrednovana samo po popularnosti i unosnosti, već po korištenju hrvatskom čovjeku u tuđini u očuvanju njegove nacionalne i vjerske svijesti. Ta se korist konačno očitovala u domovinskom ratu za uspostavu samostalne države Hrvatske. „Živa zajednica“ je od samog početka izlaženja bila okrenuta hrvatskim zajednicama u katoličkim misijama, u kojima je oblikovala svoje stajalište i zadržala se. U mjesečniku su se mijenjali urednici i suradnici koji su unosili svoja gledišta. Ali, glasilo je ostalo živo žarište hrvatske mladeži, gdje su bila vidljiva njihova rađanja, krštenja, školovanja, vjenčanja i roditeljstva. Značajno je za ovaj mjesečnik da je mogao odoljeti tendencijama da postane opće glasilo za sve Hrvate, jer po uredničkoj i suradničkoj kvaliteti mogao bi biti ozbiljna konkurencija i najčitanijim mjesečnicima u Hrvatskoj.

Nakon uspostave države Hrvatske nestale su političke organizacije i prestale su izlaziti sve emigrantske političke publikacije. Političke stranke u Hrvatskoj pokušale su nametnuti dijaspori svoje publikacije s kojima su željele okupiti stranačke (ili osobne) pristaše, raširiti prodaju i ubirati materijalnu korist. Nakon kratke euforije stranačaka su glasila prestala izlaziti vani. Čak je prestao i njihov uvoz; pao je interes i za glasilo stranke koja je na vlasti.

Ipak hrvatske zajednice u dijaspori nisu ostale bez svojih glasila. Na sjeverno-američkom kontinentu imamo vrsna glasila: „Zajedničar“ i „Naša nada“; u Australiji „Hrvatski vjesnik“ i u Njemačkoj „Živu zajednicu“, koja, makar i pripadala određenim zajednicama, služi općim hrvatskim interesima. Najbitnije je da u svojim nakanama i sadržajno okuplja hrvatsku mladež u dijaspori što je očividno u slikama i pisanoj riječi.

„Živa zajednica“ prati hrvatsku mladež na godišnjim susretima, na vjerskim poukama, folklornim i drugim kulturno-zabavnim priredbama, glazbenim nastupima, dakle ondje gdje se mladež druži i upoznaje, i tako održava osobne veze, stvara prijateljstva i – brakove.

„Živa zajednica“ godi i oku jer grafički izvrsno izgleda. Ali to nije sve. Također je pisana lijepim hrvatskim jezikom. Vjerojatno mnogi Hrvati znaju cijenu (\$) jednog glasila, ali malo ih je koji zbilja znaju vrijednost tog glasila.

Prije nekoliko godina objavio sam knjižicu „Nema povratka u mirnu Hrvatsku“, koja je u stanovitim krugovima izazvala reagiranja. U „Živoj zajednici“ pravilno ste ocijenili da je „knjižica u svakom slučaju prvi sustavni pokušaj obrade problema (ne)vraćanja iseljenih Hrvata u domovinu...“. Knjižica je vjerojatno ohrabrila msgr. Vladimira Stankovića, ravnatelja hrvatske inozemne pastve, da tek sad izjavljuje za tisak kako „neće biti masovnog povratka dijaspora“.

Doduše svi putovi bi trebali voditi u jednom smjeru: u domovinu Hrvatsku. Ali sve dotle, dok naglašavamo da imamo „dvije domovine“, nema većeg (masovnog) povratka u Hrvatsku. Možda je čak neke u Hrvatskoj strah od većeg povratka iseljeničstva. Prava je šteta odvajati iseljeničstvo od Hrvatske (bez obzira na mjesto boravka), jer smo svi ostavili nekoga u Hrvatskoj i imamo nadu u povratak.

„Živa zajednica“, koja je zbilja živa u dijaspori (u Njemačkoj), živjet će toliko dugo dok među iseljenim Hrvatima bude žarište za okupljanje hrvatske mladeži, rođene u dijaspori, izvan domovine njihovih roditelja. S takvim nastojanjima „Živa zajednica“ će vjerojatno ostati vodeće glasilo u svojim hrvatskim katoličkim zajednicama kao što su ostala glasila u zajednicama Gradišćanskih Hrvata, Američkih Hrvata i sl., te dočekati još mnoge značajne jubileje.

Štovano Uredništvo „Žive zajednice“, primite zaslužno priznanje i pozdrav s hrvatskom odanošću.

S osobitim štovanjem,

Rudi Tomić, Toronto

Veleposlanikova čestitka

Cijenjeni oče Josipe,

prije svega Vama i Vašim suradnicima od srca čestitam 20. obljetnicu izlaska hrvatskog katoličkog časopisa „Živa zajednica“. Zahvaljujući ovakvom jednom časopisu i radu Vašeg ureda Hrvati iz Bosne i Hercegovine bili su u mogućnosti saznati mnogo o životu i radu u SR Njemačkoj. Ujedno im je ovaj list putokaz u životu, izvor vjerskog nadahnuća i ljubavi za domovinom. Stoga Vam želim mnogo uspjeha u daljnjem radu kako u okviru „Žive zajednice“ tako i u svakodnevnim djelatnostima a sve u cilju svehrvatskog napretka.

S osobitim štovanjem!

mag.sci. Anton Balković, veleposlanik/ambasador

Peticija Haaškom sudu

Mladež HDZ-a na jugozapadu Njemačke, ogranci Ludwigshafen/Mannheim i Speyer, pokrenula je peticiju upućenu Međunarodnom sudu za ratne zločine na prostoru bivše Jugoslavije (ICTY). U peticiji se traži brži sudski postupak za Hrvate koji su se dobrovoljno predali. Nadalje se traži suđenje osumnjičenim ratnim zločincima Srbima i Muslimanima koji su odgovorni za stradanje Hrvata u BiH. Zahtijeva se sudski proces ratnim zločincima nad Hrvatima Republike Hrvatske. Na kraju podržava se rezolucija Američkog Senata u kojoj se traži suđenje Slobodanu Miloševiću, glavnom čovjeku odgovornom za agresiju na Sloveniju, Hrvatsku i BiH.

Peticija ima nekoliko oblika: pismo s engleskim i hrvatskim tekstom, poštanska kartica i peticija putem interneta.

Primjeri pisama i karata poslani su ograncima HDZ-a i MHDZ, katoličkim misijama i drugim hrvatskim udrugama diljem Njemačke, dok će internetom biti pozvani Hrvati u drugim europskim i prekomorskim državama da se priključe ovom pothvatu.

Adresa internet-stranice je:

<http://mhdz-njemačka.hrvati.net/>
Ludwigshafen/

Oni koji žele primjerak peticije mogu je naći na internetu ili zatražiti preko telefaksa: 0049-621-52 69 87.

Branimir Vrdoljak

(predsjednik MHDZ
Ludwigshafen/Mannheim)

Werner Janjić

(predsjednik
MHDZ Speyer)

Rullmann nije bio nikada za Jugoslaviju

U članku „Hrvati u očima njemačke javnosti“ (Žz 8-10/98) autor Gojko Borić vrlo transparentno i korektno piše o vremenu koje je na sreću iza nas. Ipak moram spomenuti jednu netočnost kada piše o dobrim njemačkim poznavateljima prošlosti i današnjice hrvatskog naroda. On ističe publiciste Johanna Georga Reißmüllera, Carla Gustava Ströhma, Hansa Petera Rullmanna i Victora Meiera i veli „da su ipak neko vrijeme bili pristaše opstanka Jugoslavije“. Ja tu moram naglasiti, da se to može odnositi samo na trojicu njih, nikako na Hansa Petera Rullmanna, najboljeg njemačkog poznavatelja prilika u nekadašnjoj Jugoslaviji, velikog prijatelja hrvatskog naroda i javnog djelatnika koji je od samog početka svog rada za Hrvatsku bio apsolutno na liniji hrvatske državotvornosti, nikada i za nikakvu Jugoslaviju. Nažalost, slobodna i nezavisna hrvatska država nije mu se za njegov udio u hrvatskoj borbi za nezavisnost i slobodu nikada makar i skromno zahvalila.

dr. Slavko Leban, Friedrichsdorf

Pomoć Napretkovu fondu za stipendiranje

Poštovani čitatelji, vjerujemo da su mnogi od vas imali priliku upravo sa stranica ovoga lista saznati o Hrvatskom kulturnom društvu Napredak. Za one kojima je promaklo nije naodmet ponoviti da je HKD Napredak utemeljen 1902., da je zbog društveno-političkih zbivanja na području bivše Jugoslavije 1949. bio ugašen, a potom 1990. ponovno je oživljen njegov rad. Do danas je obnovljen rad 56 Napretkovih podružnica na području BiH, Hrvatske i Europe. Svrha Društva je kulturno i prosvjetno djelovanje, ekonomsko jačanje i socijalno podizanje hrvatskog naroda. U ovom je vremenu Napredak svoje djelovanje usmjerio osobito na jačanje intelektualne moći hrvatskog naroda. Napredak je u školskoj 1997./98. godini dodijelio oko 150 stipendija studentima i srednjoškolcima. Visina jedne stipendije iznosi 100 DM mjesečno.

Dosad je uz pomoć Napretka školovano preko 10 000 studenata i srednjoš-

kolaca. Od naša tri nobelovca dva su bila Napretkovi stipendisti, Ivo Andrić i Vladimir Prelog. Napredak je ponosan na svoje srednjoškolce i studente (prosjeck ocjena studenata koji studiraju u Hrvatskoj je iznad 4,5 a studenata koji studiraju u BiH je iznad 9,0).

Ovi podaci dovoljno govore i mislimo da bi bilo neoprostivo da zbog nedostatka novčanih sredstava ti kvalitetni mladi ljudi ne ostvare svoje ambicije. Oni sada trebaju našu, a zasigurno ćemo mi u bliskoj budućnosti, trebati njihovu pomoć. To je i razlog što vam se obraćamo moleći vas da budete donatori tim i budućim studentima i srednjoškolcima. Time ćete se na najdjelatniji način pridružiti brojnim donatorima, koji su dali svoj prilog hrvatskoj budućnosti, pod nazivom „Svoj priloži dar rodu na oltar“.

Unaprijed zahvalni,

Prof. dr. Franjo Topić,
predsjednik Fonda za stipendiranje

OFFENBURG – VIJAKA KOD VAREŠA

Srebrni pir: Marija i Mijo Vidović

Posebno svečano bilo je 2. kolovoza ove godine u župnoj crkvi u Vijaci kod Vareša. Naime, tog dana okupilo se mnoštvo naroda iz Vijake i obližnjih

Marija i Mijo Vidović proslavili su svoj srebrni bračni jubilej

sela kako bi proslavili sv. misu skupa sa skupinom od pedesetak njemačkih gostiju, u povodu 25. obljetnice vjenčanja socijalnog radnika iz Offenburga Mije Vidovića i njegove supruge Marije.

Misu smo slavili na hrvatskom i njemačkom jeziku (prvi puta u povijesti župe), a predvodio ju je fra Branko Obučić iz samostana Kraljeve Sutjeske, koji je u istoj crkvi prije 25 godina vjenčao Miju i Mariju. Koncelebrirao je domaći župnik fra Juro Aščić i njemački svećenik Bruno Hennegriff, predsjednik Caritasa iz Offenburga. Tom svečanom činu bili su prisutni i kumovi Nikola Bartolović i njegova supruga Angela koji su prije 45 godina Miju držali na krštenju u istoj crkvi.

Posebno dirljivo bilo je slušati s oltara gosp. Alfonsa Vögele, dugogodišnjeg prijatelja hrvatskog naroda vareškog kraja i velikog humanitarnog radnika, koji je prvo na

hrvatskom, a potom i na njemačkom jeziku iznosio nepoznate detalje iz života Mije Vidovića. Grupa humanitarnih djelatnika iz Offenburga i Lahra, koja je prisustvovala svečanosti, darovala je Miji i Mariji veliki drveni križ koji su si oni željeli već više godina. Nakon svečane mise pred crkvom su svečare pozdravili i čestitali im svi prisutni uz mnoštvo hrvatskih i njemačkih zastava u rukama. Prekrasno vrijeme pogodovalo je svečanom ručku u crkvenom dvorištu koji je za sve prisutne priredio mladi župnik fra Juro sa svojim župljanima. Žene iz obližnjih sela Magulice, Očevije i Ivančeva uveličale su svečanost svojim starim narodnim nošnjama i prekrasnim starim pjesmama tako da su kod mnogih potekle suze zbog tragedije koja je pogodila ovaj kraj tijekom zadnjeg rata, a u kojem je ostala samo jedna trećina prijeratnog stanovništva.

„Molitvom, strpljenjem i požrtvornim radom uspjeh će nam da ovdje ponovno zavlada radost i veselje kad se i drugi vrte na svoj rodni prag“, optimistično izjavljuje svečar Mijo Vidović.

Davorka Schleicher

PRIJATELJSTVO MLADIH OFFENBURGA I VAREŠA

Mladi Nijemci

U organizaciji socijalne službe za migrante Caritas iz Offenburga 42 mladih Nijemaca posjetilo je nedavno svoje vršnjake u Varešu. Bio je to uzvratni posjet mladim Hrvatima u Bosni koje su njemački mladi upoznali prošle godine za vrijeme njihova boravka u Offenburgu i okolici.

„Nije bilo nimalo lako motivirati mlade Nijemce, a posebno njihove roditelje, da pođu s nama u Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu, budući da je uvriježeno mišljenje da je tamo negdje na Balkanu još uvijek ratno stanje“, priča organizator tog interkulturalnog susreta mladih, socijalni radnik Mijo Vidović. Dolaskom u hrvatsku metropolu iščezavala je posljednja sumnja i strah, a čuđenje postojalo neopisivo. Mladi Nijemci iz Offenburga i okolice bili su zapanjeni ljepotom katedrale, Hrvatskog narodnog kazališta, Markovom crkvom, Jelačić-placom, Zrinjevcem... iako su boravili u Zagrebu samo nekoliko sati. Naime prvo prenoćište bilo je planirano kod izbjegličkih obitelji iz Vareša koje su smještene u Drvaru.

Prolazak kroz Turanj mnogima je na najgori mogući način predstavio ratna razaranja i stradanja, ali i volju za novim početkom i obnovom.

Prvo negativno iskustvo grupa doživljavaju na graničnom prijelazu prema Bosni i Hercegovini, Izačiću kod Bihaća. Naime, troje mladih Nijemaca imali su sa sobom samo osobne iskaznice i zbog toga su bili spriječeni prijeći granicu. Takva arogancija graničnog policajca rijetko gdje se može doživjeti. Na sva uvjeravanja granični policajac je odgovorio: „Ovo je jedini legalni granični prijelaz, i ovdje neće proći ni za sto godina, ali vodite ih na prijelaze Herceg-Bosne, tamo će ih pustiti samo uz predočenje zdravstvene iskaznice“. Tri Njemice vratile su se na hrvatsku granicu da bi nakon pola sata u jednom drugom automobilu na istom mjestu „legalno“ prešle granicu Bosne i Hercegovine.

Umorni od puta svi su nestrpljivo čekali smještaj kod obitelji u Drvaru kako bi drugo jutro u ranu zoru krenuli prema

Skupina od 42 mladih Nijemaca iz Offenburga bila u uzvratnom posjetu vršnjacima u Varešu. Bosanske ratne rane i ljepote: u Olovu, Sarajevu, Kraljevoj Sutjesci, Mostaru... Razgledanje Dubrovnika, Trogira, Plitvica i Zagreba. Podijeljena pomoć djeci poginulih u ratu.

pravom cilju – Varešu, i to preko Bos. Petrovca, Ključa, Mrkonjić Grada i Jajca. Kratko zadržavanje u Podmilčju, u svetištu sv. Ive, mnogima je otvorilo oči i sa zebljom u srcu su se pitali na gomili kamenja nekadašnje crkve da li ljudski um i ljudska ruka mogu biti tako zli i do temelja uništiti svetište u koje su hodočastili ljudi u nevolji svih vjera i nacija.

Put je vodio dalje preko Donjeg Vakufa, Travnika, Viteza, Busovače, Kaknja, Visokog i Breze – i svugdje ista slika besmislenih ratnih razaranja.

U srcu Bosne

Pred župnom crkvom sv. Mihovila u Varešu čekalo nas je mnoštvo naroda sa svojim neumornim župnikom fra Matom Topićem. Okupljeni Varešani priredili su veličanstven doček mladima iz Njemačke i doslovno se otimali za mlade kako bi nekoga mogli kod sebe ugostiti usprkos neimaštini i bijedi, ali bogati duhom i gostoljubivošću. Bilo je dirljivo gledati mlade koji se poznaju od prošle godine i njihove suze radosnice radi ponovnog viđenja, ali sada u Varešu.

Drugog dana boravka u Varešu grupa Nijemaca posjetila je gotovo opustjelu župu Vijaka, gdje su u župnoj crkvi sv. Ane, skupa s okupljenim domaćim vjernicima, slavili sv. misu na hrvatskom i njemačkom jeziku, a koju su predvodili domaći mladi župnik fra Juro Aščić uz asistiranje fra Branka Obućića i predsjednika Caritas iz Offenburga Brune Hennegriffa.

Predivno je bilo pogledati žene iz obližnjih sela u njihovim tradicionalnim nošnjama. Nakon zajedničkog objeda pred crkvom grupa se uputila dolinom Krivaje prema Olovu gdje su svi bili nazočni kod podjele novčanih donacija

djeci koja su izgubila jednog ili oba roditelja tijekom rata. Nakon primanja kod općinskih čelnika i zahvale gradonačelnika za svu primljenu pomoć preko Caritas, mladi iz Offenburga posjetili su čuveno Gospino svetište u Olovu gdje su se zadržali u razgovoru s čuvarem svetišta fra Berislavom Kalčićem.

Sljedeći dan bio je rezerviran za posjet Sarajevu i njegovim razrušenim naseljima. Posebno je bilo mučno pri razgledanju stambenih zgrada oko zračne luke, zatim nekadašnjeg hrvatskog naselja Stup, kao i koševskog groblja na bivšem pomoćnom nogometnom stadionu. Ali ručak u prirodi na vrelu Bosne ipak je skrenuo pozornost mladim Nijemcima i na drugu stranu – ljepotu Bosne.

Četvrti dan boravka na prostorima srednje Bosne iskorišten je za posjet Kraljevoj Sutjesci i tamošnjem franjevačkom samostanu gdje su mladi Nijemci imali prilike sastati se sa mladim Hrvatima koji se okupljaju oko samostana i koji imaju svoju udrugu FRAMA pod vodstvom mladog i agilnog fra Ive Brezovića.

Vrijeme je bilo idealno tako da za mlade nije bio nikakav problem posjetiti srednjovjekovnu tvrđavu Bobovac u kojoj su rezidirali bosanski kraljevi do dolaska Turaka 1463.

Nakon tog izleta mladi su imali dovoljno vremena za upoznavanje, igru, pjesmu i veselje. Usprkos jezičnoj razlici sporazumijevanje je teklo bez većih problema zahvaljujući i dvjema Hrvatima iz Offenburga Juliji i Sandri Maričić koje su putovale s njemačkom grupom.

Petog dana boravka u vareškom kraju mladi Nijemci imali su zajednički izlet s mladim Hrvatima na omiljeno izletište povrh Vareša na planini Zvijezda. Posli-

Bosni

je zajedničke sv. mise na hrvatskom i njemačkom jeziku, mladi su se natjecali u različitim sportskim disciplinama i zabavljali uz pjesmu, odojak i janjetinu što je priredio župnik fra Mato Topić i njegovi pomoćnici. U večernjim satima organizirana je zabava i ples u prostorijama Hrvatskog doma na Pržićima koja je trajala do kasno u noć. Tom prigodom je prisutnim Nijemcima, Alfonsu Vögele, Güntheru Schumacheru, Irene Lehmann, Theresia Pfänder, Christel Hansmann, iskazana posebna zahvalnost za dugogodišnji humanitarni rad i pomoć napaćenom pučanstvu

Inozemci

*Svud nas ima razbacani,
ko u jesen lišća suha;
milijuni nas su vani,
radi tužne kore kruha.*

*Već je prošlo i stoljeće,
da tuđincima ore raja;
a mladi se vratit neće,
ovom paklu nema kraja.*

*Zato ćemo javno kazat,
da ne može dalje vako;
moramo se vraćat nazad,
pečalba je za nas pako.*

*Bez živaca svi smo danas,
ne može ovako više;
ne brine se nitko za nas,
crno nam se svima piše.*

*Vani mladost ostavljena,
to ne može nitko platit;
mnogi zdravlja narušena,
a gdje će se sutra vratit.*

*Sad nas neće nitko džabe,
ni jugosi, niti Nijemci;
još nas zovu „jugo-švabe“
a ponekad inozemci.*

*Domovino, molimo te,
riješi sviju ovog jada;
saberu nas sve pod krilo,
mi smo dio tvoga stada.*

Božo Perić, u Münchenu 15.4.1987.

Mladi Nijemci sa svojim mladim hrvatskim domaćinima na putu za Bobovac, srednjovjekovnu utvrdu bosanskih kraljeva

Vareša. Osim posebne zahvale župnika fra Mate gospodinu Miji Vidoviću za sve vidove pomoći općini Vareš od 1992. do današnjih dana, Dječja ambasada dodijelila mu je zahvalnicu i proglasila ga humanistom za period od 1992. do 1997. godine.

Šestog dana, nakon zajedničke molitve i blagoslova, mladi Nijemci su se oprostili od svojih vršnjaka i domaćina uz iskrene suze i čvrsto obećanje da će se ponovo sastati sljedeće godine u Offenburgu.

Molitva za mir Kraljici Mira

Autobus s njemačkom grupom napustio je Vareš i njegove stanovnike sa željom da se još više izbjeglih vrati svojim domovima i uputio se u Međugorje preko Konjica, Jablanice i Mostara, gdje su se zadržali nekoliko sati u razgledanju strašnih posljedica rata. Većina mladih mogla je ponovno prisustvovati podjeli donacija njemačkih kumova djeci poginulih iz mostarske regije.

U Međugorju, nakon zajedničke sv. mise, sudionici putovanja posjetili su brdo ukazanja i molili za pravedan i trajan mir na ovim prostorima.

Sutradan je upriličen kulturni program i susret s obiteljima poginulih s područja Čapljine, Stoca, Ljubuškog, Čitluka, Širokog Brijega i Kaknja u domu kulture u Čapljini, gdje su ponovno isplaćene donacije djeci poginulih iz navedenih općina.

Poslije podne mukotrpan put do Dubrovnika. Zbog štrajka hercegovačkih

seljaka i blokade graničnih prijelaza prema Republici Hrvatskoj autobus s mladima iz Njemačke uputio se uskom cestom kršne Hercegovine i nakon mnogo umijeća njemačkog vozača spustio se u Neum. Put prema Dubrovniku prekidan je na više mjesta zbog strahovitih požara koji su tih dana uništavali sve pred sobom. Ipak kasno navečer grupa je imala priliku diviti se najljepšem gradu na svijetu – Dubrovniku. Ponovno ista pitanja o nastranosti onih koji su bili u stanju razarati takvo neprocjenjivo blago.

Sljedećeg dana sudionici putovanja uživali su u prekrasnim ljepotama hrvatske obale i plavoga mora, pa opet na put. Nakon kratkog zadržavanja u Trogiru umorni putnici stigli su u Zadar, u turističko naselje Borik, gdje su se smjestili u renoviranom hotelu.

Vremena za odmor nije bilo jer je sljedeći dan bio rezerviran za cjelodnevni izlet brodom u nacionalni park Kornate. I ponovno divljenje i neopisiva radost mladih. Napuštajući more i obalu mnogi su poželjeli ostati i uživati u kupanju i sunčanju na plavom Jadranu.

Još smo se zaustavili na Plitvicama, a poslije razgledanja tog bisera Hrvatske, puni dojmova, mladi su stigli u Zagreb, u kuću Emaus – svi zadovoljni zbog sretnog završetka putovanja. Sutradan smo se sretno vratili u Offenburg.

Na kraju svi sudionici su čvrsto obećali da će i sljedećih godina posjećivati hrvatsku obalu, ali i druge motivirati da to čine.

Mijo Vidović

SUSRET HRVATSKE KATOLIČKE MLADEŽI U WAIBLINGENU

Misa i zasebni program za mlade iz 11 misija biskupije Rottenburg-Stuttgart

Duhom vođeni

Susret mladeži iz hrvatskih katoličkih misija iz biskupije Rottenburg-Stuttgart održan je u subotu 26. rujna, u Hrvatskoj katoličkoj misiji Waiblingen. Geslo susreta, na kojemu se okupilo više od 350 mladih iz 11 hrvatskih katoličkih misija iz te njemačke biskupije, bilo je „Duhom vođeni“, a susret je priredio Odbor za mladež te biskupije. Susret je započeo misom koju je predvodio svećenik Luka Lucić u zajedništvu s voditeljem misije domaćina susreta o. Josipom Božićem-Stanićem i hrvatskim svećenicima. Pjevanje i sviranje predvodio je tamburaški sastav Misije Reutlingen i skupina „Kefa“ iz zagrebačke župe sv. Petra. Na početku misnog slavlja oku-

pljene je uime mladih Misije domaćina pozdravio Andrija Vukoja. U prigodnoj propovijedi Luka Lucić osvrnuo se na geslo susreta rekavši: „Sam naš dolazak na ovaj susret jest znak da smo vođeni Duhom Svetim i da se damo od njega voditi. Mladi ljudi danas premalo cijene sebe. Moraju naći vremena za sebe. Ne smiju se izgubiti u trci današnjega doba, ne smiju izgubiti svoju osobnost, identitet.“ Govorio je i o suvremenoj pošasti alkohola, droge, hedonizma, poručivši kako oni koji nude lake sadržaje mladima, nisu njihovi prijatelji, nego njihovi mogući ubojice. „Sigurno je da se mladi danas u mnogo čemu ne slažu sa stavovima Crkve, kritizirajte je, ali ostanite

vjerni Bogu i Crkvi, ne okrećite leđa toj Crkvi, ostanite u njoj, uhvatite se ukoštac s problemima koji vas tište i činite vi svojim zalaganjem da bude bolje, da bude napretka u Crkvi“, poručio je propovjednik. Osim kruha i vina, prineseni su darovi: bicikl, naočale, slušalice i slično, uz prigodne riječi. Na kraju misnog slavlja mlade je pozdravio i Franz Klappenecker, župnik njemačke župe sv. Antuna Padovanskog, gdje se slavila misa. Nakon ručka u tematskim je centrima priređen prigodni program svake misije na određenu temu posvećenu ponajviše Duhu Svetom. Susret je završio duhovnim koncertom skupine „Kefa“. ■

KOJA RAZLIKA: NJEMAČKA – HRVATSKA

Ponovno u Njemačkoj – ali samo u posjetu

Dojmovi mlade prognanice koja se vratila u domovinu

Ime mi je Ruža i ja sam samo jedna od djevojčica od toliko tisuća protjeranih iz BiH koji smo u Njemačkoj bili našli utočište kod svoje rodbine za vrijeme surovog rata u našoj domovini. Kada sam došla u Njemačku bila sam još mala ali sam ipak zapamtila onaj strah pred kojim smo bježali.

Bila sam tako dobro primljena kod tetka i tetke, a i u školi, pa me je strah brzo popustio. U školi su mi svi pomogli pa sam brzo naučila njemački jezik i stekla prijateljstva. Puno četiri godine sam živjela u Njemačkoj kod tetka i tetke. Oni su mi pomogli da naučim puno dobra. Išla sam redovito u crkvu i na vjeronauk na hrvatskom jeziku u našoj misiji, gde sam vjerski odgajana. U našoj misiji primila sam dva sakramenta: svetu pričest i svetu potvrdu. Bila mi je velika čast što sam mogla oba puta čitati poslanicu.

Nakon četiri godine morali smo prisilno-dobrovoljno napustiti Njemačku. Bilo mi je teško ostaviti sve one koje sam u Mosbachu zavoljela i upoznala. S roditeljima, bratom i sestrom pošli smo ovoga puta opet u nepoznato mjesto, jer se nismo mogli vratiti natamo odakle su nas četnici protjerali. Došli smo u Otok kod Vinkovaca gdje smo kupili kuću. Školu sam nastavila u Otoku. Bilo mi je opet veoma teško jer postoji velika razlika između nastavnika i učenika u Otoku i u Mosbachu. Učenici su nemarni u učenju, nepristojni u ponašanju i fali im ona njemačka kultura i disciplina. Oni uživaju u pokvarenosti, tj. uništavaju školski namještaj i šaraju po školskim zidovima. Nastavnici su grubo prema učenicima, ne trude se da im pomognu nego gledaju da im što prije završi sat. Na sve to bilo mi se teško naviknuti, ali ipak sam se uklopila jer mi nije ništa drugo preostalo.

Sada sam ponovno u Mosbachu, nakon godinu dana, kod tetka i tetke u posjetu. I opet vidim veliku razliku između Hrvatske i Njemačke. Neka te razlike, ali ipak ja volim svoju domovinu, ono naše plavo more i ravnu Slavoniju, a posebno volim lijepu Posavinu svojih djedova i baka, gdje sam se rodila.

Svima želim što brži povratak iz tuđine, da svi osjete toplinu i slobodu svoje domovine, pa ćemo zajedno graditi kulturu i disciplinu.

Ruža, 14 god.

PODRUČNI SUSRET MLADIH U SCHWELMU

Preko tisuću mladih. Misu predvodio dubrovački biskup Želimir Puljić. Kulturno-zabavni program i koncert VIS-a „Emanuel“ do ponoći. „Ovo je pravi susret za mlade“, rekli su sami mladi sudionici.

Duše Sveti, obnovi nas!

Njemački grad Schwelm, smješten u sredini najveće njemačke pokrajine Sjeverne Rajne i Vestfalije, nedaleko od velegradova Wuppertala, Essena i Dortmund, doživio je u subotu 19. rujna ove godine po drugi puta u zadnje četiri godine susret hrvatske katoličke mladeži iz cijele ove njemačke pokrajine.

Hrvatski mladi iz 22 hrvatske katoličke misije došli su organizirano u skupinama ili pojedinačno na ovaj susret koji se održao u velikoj dvorani Atrium Markisches Gymnasium-a, koji je započeo sv. misom za mlade, a koju je predvodio dubrovački biskup dr. Želimir Puljić. Već je na početku mise područni njemački dekan Heinz Dietmar Janoušek izručio biskupu Puljiću iskrene pozdrave mjesnog essenskog biskupa dra. Huberta Luthe i predao mu u njegovo ime grafiku Essenske Zlatne Madone. Mo Ivan Žan je došao iz Mannheima i Offenbacha sa skupinom mladih koji su predvodili pjevanje na misi na kojoj je – uz ostalo – izvedena i „Misa mladih“ autora Ivana Žana. Na kraju ove lijepe mise, uz vrlo zapaženu biskupovu propovijed, zapjevali su mladi ritmičku pjesmu „Hajdemo svi sada...“, ponavljajući je radosno i spontano desetak puta uz žive i znakovite pokrete.

U međugri su dva mladića iz Lüdenscheida, Vladimir i Kristijan, izveli nekoliko plesova break dance uz frenetično oduševljenje preko tisuću mladih na tom susretu. Nakon toga je uslijedio drugi, tj. kulturno-zabavni dio ovog susreta. Otpjevane su njemačka i hrvatska himna, a onda je don Branko Šimović (Lüdenscheid), župnik župe domaćina i organizator ovog susreta, pozdravio sve goste i sve

mlade. Među uglednim gostima su bili spomenuti dubrovački biskup, hrvatski delegat u Njemačkoj p. Josip Klarić te predstavnici njemačkih biskupija ove pokrajine. Pozdravne riječi ovom susretu mladih uputio je u ime svih gosp. Michael Meurer iz biskupije Essen. On se vrlo ugodno iznenadio tako velikom broju mladih i zadivio se kako je sve lijepo organizirano. Poimence je zahvalio domaćinu susreta don Branku Šimoviću i past. suradnici Pavici Platin.

Ples, kolo, tamburica

Mladi iz dvanaest hrvatskih katoličkih župa (Lüdenscheid–Altena–Schwelm, Bonn, Köln, Lippstadt, Bielefeld, Münster, Krefeld, Moers, Dortmund, Essen, Düsseldorf, Wuppertal) izveli su dvosatni kulturno-zabavni program u kojem su prevladavale izvedbe hrvatskih narodnih kola iz svih naših krajeva te glazbeni prilozi na tamburicama. Program su dvojezično vješto vodili Martina Gospić i Robert Miočić.

Nakon drugog dijela susreta mladih uslijedio je treći, najdulji i najzanimljiviji kulturno-zabavni dio, a koji su izveli članovi skupine VIS Emanuel

(petorica mladih svećenika biskupije Mostar: mo. don Dragan Filipović, don Ivan Perić, don Vinko Puljić, don Goran Božić i don Ivica Pujić). Svojim duhovno-zabavnim pjesmama pružili su našim mladima višesatnu ugodnu i plemenitu zabavu. A kad su se nakon dvosatnog neprekidnog sviranja i pjevanja umorili, predali su pozornicu i instrumente skupini VIS „Bila vila“ iz Lüdenscheida (Natalija i Toni Sedić, Samir Vidović, Kristijan Gavranović, Josef i Štefan Schweibert) koji su u jednosatnom nastupu pjesmom i glazbom držali mlade u radosnom i zanosnom oduševljenju. VIS Emanuel je kasno unoc završio ovaj susret predstavljajući i svoj najnoviji album „Zovem te da se vratiš“.

„Ovo je fantastično!“... „Ovo je pravi susret...“ „Ovakvo nešto bi se moralo češće organizirati za nas...“ – čule su se primjedbe i komentari oduševljenih hrvatskih mladih koji su nakon ovog susreta polazili iz Schwelma svojim kućama.

Ovakve primjedbe su se mogle čuti od strane gotovo svih gostiju, svećenika i pastoralnih suradnika koji su bili na tom susretu.

B. Š.

Folklor još uvijek oduševljava i okuplja mlade – pod znakom Velikoga jubileja i pod hrvatskom trobojkom. U Schwelmu su folklorne skupine oduševile pjesmom i plesom

*Brief des
Delegaten*

Kurzmeldungen aus der Delegation

Liebe Leserinnen und Leser der Lebendigen Gemeinde,

wie ich bereits angekündigt habe, enthält diese Ausgabe unseres Blattes die Texte für die Bibelolympiade, die am 1. 5. 1999 in Offenbach stattfindet. Über die Einzelheiten dieser Bibelolympiade, die Wettbewerbsordnung und weitere inhaltliche und organisatorische Details werde ich Sie alle noch rechtzeitig informieren.

Ich habe als Delegat meine Besuche der kroatischen katholischen Gemeinden weiterhin fortgesetzt: in Köln auf der Fronleichnamsprozession, an der die Kroaten zum 40. Mal teilnahmen, in Speyer, Pforzheim-Bruchsal, in Neumünster anlässlich des 25-jährigen Jubiläums der Mission, in Hamburg, Göttingen und Nürnberg.

Ich habe am Katholikentag in Mainz teilgenommen und der 750. Jahresfeier des Kölner Doms am 23. 8. 1998 beigewohnt, zu der an diesem Tag etwa elftausend Menschen zusammenkamen und mit Kardinal Meisner, mehreren Bischöfen und vielen, besonders ausländischen Priestern, den Gottesdienst feierten.

Am 19. 9. 1998 war ich bei dem 14. Jungentreffen der Region Nordrhein-Westfalen, das in Schwelm abgehalten wurde.

Für unsere Missionen Wiesbaden und Offenbach waren die Monate August und September von besonderer Bedeutung. Die Pastoralmitarbeiterin in Wiesbaden, Frau Jela Ćosić, wurde in einer Sendungsfeier in der Kathedrale zu Limburg von Bischof Dr. Franz Kamphaus zum Dienst als Gemeindereferentin und Herr Zvonko Orlović, bisheriger Pastoralassistent in der Kroatischen katholischen Mission in Offenbach, wurde in der Kathedrale in Mainz vom dortigen Bischof Dr. Karl Lehmann in einer Sendungsfeier zum Pastoralreferent ausgesandt.

Unsere diesjährigen Exerzitien für Priester und Diakone, die vom 28. 9. bis zum 1. 10. in Vierzehnheiligen stattfanden, begleitete der Direktor des Kroatischen katholischen Radios P. Dr. Mirko Mataušić.

Auf dem Treffen der Regionalsprecher mit dem Delegaten im September stand unter anderem die „Neue Konzeption

der Seelsorge für Katholiken anderer Muttersprachen“ zur Diskussion auf der Tagesordnung.

Vom 5.–10. Oktober habe ich am IV. Weltkongress der Seelsorge für Migranten und Flüchtlinge in Rom teilgenommen, werde darüber jedoch ausführlicher in der nächsten Ausgabe der *Lebendigen Gemeinde* berichten.

Für alle kroatischen Katholiken wird wohl die Begegnung mit dem Heiligen Vater in Zagreb, Marija Bistrica und Split, und besonders die Seligsprechung des Kardinals Alojzije Stepinac, in unvergesslicher Erinnerung bleiben.

Das diesjährige Fortbildungsseminar für Pastoralmitarbeiter und -mitarbeiterinnen findet vom 23.–26. 11. in Dieburg statt und trägt das Thema „Erwachsenen-katechese“.

So, liebe Leserinnen und Leser der *Lebendigen Gemeinde*, das waren einige Kurzmeldungen aus der kroatischen Delegation.

Ich grüße Sie und wünsche Ihnen alles Gute bis zur nächsten Ausgabe der *Lebendigen Gemeinde*.

P. Josip Klarić, Delegat

AUS DEM INTERVIEW DES DELEGATEN KLARIĆ FÜR DIE KATH. NACHRICHTENAGENTUR (KNA)

Die Missionen sind auch heute von großer Bedeutung

Wir bringen den Teil des Interviews, der sich auf die heutige Lage der Kirche in Kroatien sowie auf die aktuelle Lage der kroatischen katholischen Missionen in Deutschland bezieht. Ein eventuelles Schließen der katholischen Gemeinden anderer Muttersprachen wäre schädlich für das religiöse Leben der ausländischen Katholiken.

Wie bewerten Sie die Lage der katholischen Kirche in Kroatien und im ehemaligen Jugoslawien?

Nach dem Ende des Zweiten Weltkriegs sind viele Bischöfe verfolgt und gefangen genommen worden. Viele Priester und Ordensleute wurden getötet. Außerdem wurden viele Kirchen zerstört, kirchliches Eigentum entwendet. Das gesamte religiöse Leben und die kirch-

liche Tätigkeit wurde auf Kirchenräume und auf den privaten Bereich reduziert.

Heute sieht das ganz anders aus. Die katholische Kirche kann, ebenso wie andere Glaubensgemeinschaften, frei und öffentlich ihren Glauben leben. In den Schulen ist der Religionsunterricht eingeführt worden. Auch kirchliche Privatschulen sind anerkannt; sie werden vom Staat subventioniert. Die theologischen

Fakultäten sind nicht mehr private Bildungsstätten, sondern in die kroatische Universität integriert. Kurz gesagt: Die Situation der Kirche in Kroatien läßt sich mit der Lage der Kirche hier in Deutschland vergleichen, mit Ausnahme der Kirchensteuer. Dennoch muß die kroatische Kirche über längere Zeit hin noch lernen, wie sie sich in einer Demokratie gegenüber politischen Parteien, Gewerkschaften sowie anderen staatlichen und nichtstaatlichen Organisationen verhält.

Wie beurteilen Sie die Situation der Kroaten und der kroatischen Missionen in Deutschland?

Unsere Missionen haben in der Vergangenheit eine bedeutende Rolle für die

Kroatien am „Schängelmarkt“ gut vertreten

Der vor wenigen Monaten in Koblenz gegründete Verein kroatischer Gastronome und Hoteliers Rheinland/Pfalz, Saarland, Hessen, e.V. bestand vortrefflich schon seine erste öffentliche Veranstaltung. Im Rahmen des traditionsreichen „Schängelmarktes“ veranstaltete der Verein, in enger Zusammenarbeit mit der Kroatischen Beratungsstelle des Caritasverbandes Koblenz und der Kroatischen Kulturgesellschaft e.V., im Kundenzentrum der Firma KEVAG (Koblenzer Elektrizitäts- und Verkehrs- AG), ein dreitägiges Fest mit Spezialitäten der kroatischen nationalen Küche, gewidmet dem Kennenlernen des Landes, seiner Kultur, den touristischen Möglichkeiten und alles zu Gunsten des Wiederaufbaus der 1991 von der jugoslawischen „Volksarmee“ und den serbischen „Freiwilligenverbänden“ völlig zerstörten Stadt Vukovar.

► kroatischen Arbeiter hier in Deutschland gespielt. Letztere konnten in den Missionen in voller Freiheit ihr religiöses, kulturelles und nationales Leben mitgestalten. Das war für die erste Generation von großer Bedeutung, weil diese Schwierigkeiten mit Sprache, Mentalität und Kultur ihrer zunächst fremden neuen Umgebung hatten. Die Missionen sind auch heute, für die zweite und die dritte Generation, von großer Bedeutung: Für das Glaubensleben, die Pflege der Muttersprache, die Erhaltung der kroatischen Kultur sowie die Integration in die deutsche Gesellschaft und die Ortskirche. Ein eventuelles Schließen der katholischen Gemeinden anderer Muttersprachen durch die Deutsche Bischofskonferenz sowie ein Nichtentsenden von Priestern aus Herkunftsländern wäre schädlich für das religiöse Leben der ausländischen Katholiken. ■

Die Folkloregruppe der Kroatischen Kulturgesellschaft aus Mainz zog die Aufmerksamkeit der Zuschauer auf sich

Der Erfolg blieb nicht aus. Schon bei der Eröffnung des „Schängelmarktes“ am Zentralplatz zu Koblenz begrüßte der Oberbürgermeister der Stadt, Herr Schulte-Wissemann (SPD), den Vertreter der kroatischen Botschaft aus Bonn, Botschaftssekretär Herrn Škeljo, was die anwesende Menge mit großem Applaus quittierte.

In den darauffolgenden Nachmittagsstunden besuchten den kroatischen Stand im und vor dem KEVAG-Gebäude der schon erwähnte Oberbürgermeister, Herr Schulte-Wissemann, der vorige und neugewählte Bundestagsabgeordnete, Herr Scherhag (CDU), der Vorsitzende des Mainzer Landtags Dr. Völker und an die 50–60 Vertreter der Stadt- und Kreisverwaltung, der Koblenzer Verbände und Institutionen, der Kirchen und politischen Parteien. „Alles, was in Koblenz Rang und Namen hat, fand sich hier ein“ waren die liebenswürdigen Worte einer der Gäste, für dessen Wohlbefinden

und gute Stimmung in den überfüllten Räumen der KEVAG, außer den kulinarischen Spezialitäten und vorzüglichen kroatischen Weinen, auch die Folkloregruppe „Tamburitza“ der Kroatischen Kulturgesellschaft Mainz und die musikalisch sehr begabten jungen Schwestern Miškulin sorgten.

Das Interesse der Koblenzer Bürger und der vielen aus der Umgebung angereisten Besucher (ca. 100 000) am kroatischen Angebot, verminderte sich auch in den nächsten zwei Tagen nicht. Die Touristikprospekte waren buchstäblich vergriffen und mußten dreimal per Boten nachbestellt werden. Die Vukovarhilfe kam auch nicht zu kurz, das Endergebnis wird erst am Ende der interkulturellen Wochen 1998 (Veranstalter Ausländerbeirat) feststehen, weil sich die kroatischen Gastronome bei zwei weiteren Veranstaltungen zu Gunsten der Vukovarhilfe engagiert haben.

„Es war das Fest der Feste“, wie die meistverbreitete Tageszeitung von Rheinland/Pfalz, die Koblenzer „Rhein-Zeitung“ feststellte. Und Kroatien war dabei gut vertreten. Y.D.

Više a manje

Molim
više mira
a manje svade,
više milosrđa
a manje sebičnosti,
više istine
a manje laži,
više ljubavi
a manje ljubomore
više snage
a manje slabosti
više radosti
a manje žalosti
više sreće
a manje očaja
više svjetla
a manje tame
više mi
a manje ja
i više dobra
uvijek dobra
molim

Marija Kilić, Frankfurt

Svetom Nikoli

Skupimo se maleni,
zapjevajmo sada svi.
Ide gost nam tako drag
i prijatelj mio, blag.

Niko, Niko, k nama dodi,
tatu, mamu brzo prodi,
da ne čuješ naše zloče,
što ih oni zborit hoće.

Mi smo mali zločesti,
bolji ćemo postati,
kad nas darom obdariš,
milo ti nas pomaziš.

Učit ćemo, molit ćemo,
tatu, mamu, slušat ćemo.
Mi smo, Niko, najbolji
al ne pitaj starijih.

Oni davno bijahu
kao i mi maleni.
Više bjehu zločesti
samo neće priznati.

Sve ih lijepo pozdravljaj
al im dara ne podaj,
dar je za nas najmlađe,
tebi, Niko, najslade.

S. Ana-Marija Biško

(Ne)viđenje

kroz oštoprsti mrak / *durch scharffingrige Dunkelheit*
kroz brzopleto spletene sjene / *durch vorschnell geflochtene Schatten*
razreži mirise / *durchtrenne die Düfte*
načni vjetar zatočen / *schneide den im Oleander gefangenen*
u oleandru / *Wind an*

naprosto / *einfach*

spoji jedra u jutro / *vereinige die Segel in den Morgen*
u plovību / *in die Seefahrt*
u / *in*

okoplavo svjetlo koje se ljulja / *das augenblaue, schaukelnde Licht*

negdje oko nas / *irgendwo um uns*

kćeri zraka vuku teret blagosti / *ziehen die Töchter der Luft am Last der Sanftmut*
i dragaju tvoje tjeme / *und lieblosen Dein Haupt*

Katarina S.

Abschied / Rastanak

Zähle auf mich / *Računaj na mene*
zwischen Opfer / *između žrtve*
und ihrem Herz / *i njezina srca*

zähle / *računaj*
auf / *na*

elf ungebundene Kringel / *jedanaest rasutih uvojaka*
auf weißem Hintergedanken / *na bijeloj primisli*

so werden / *tako se*

Schmerzen in Einklang gebracht / *uskladuje bol*
und die Worte überflüssig / *i riječi ostaju nekazane*

so ändert man sich / *tako se mijenjamo*
und die Sterne wirken ferner, das / *i zvijezde izgledaju udaljenije, to*
bleibt in Erinnerung / *ostaje u sjećanju*

tropfenweise kommen / *snovi kaplju*

Träume

aus der gleichen Ferne / *iz iste daljine*

wie damals / *kao onda*

aus der Jugendgleichnis / *iz jednadžbe mladosti*

zähle / *računaj samo*

nur auf meine Tragik / *na moju tragiku*

es lohnt sich / *isplati se*

wachzubleiben / *ostati budan*

Katarina S.

BIBLIJSKA OLIMPIJADA – BIBELOLYMPIADE 1999

USUSRET VELIKOM JUBILEJU 2000

Bog
Otac,
Sin
i Duh
Sveti

FRANKFURT AM MAIN, 1998

I. VJERUJEM U BOGA OCA

1. Bog je jedan

1. *Koja je prva i najosnovnija izjava ispovijesti vjere?*

„**Vjerujem u Boga**“ je prva i najosnovnija izjava ispovijesti vjere. Cijelo Vjerovanje ovisi o toj prvoj izjavi.

2. *Kako započinje Nicejsko-carigradsko vjerovanje, to znači ono vjerovanje koje svake nedjelje molimo u misi? Što se time posebno ispovijeda i naglašava?*

Riječima – „**Vjerujem u jednoga Boga**“ – započinje Nicejsko carigradsko vjerovanje.

Time se posebno naglašava i ispovijeda Božja jedincastost, to jest vjera da postoji samo JEDAN BOG, a korijen te vjere je u Starom zavjetu. Bog je jedan i jedini. Kršćanska vjera ispovijeda da je Bog jedan po naravi i po biti.

3. *Navedi barem dva mjesta iz Staroga zavjeta koja potvrđuju da je Bog jedan i jedini?*

- Ja sam Bog tvoj, nemaj drugih bogova uz mene! (Prva zapovijed Božja)
- Čuj, Izraele! Gospodin je naš Bog, Gospodin je jedan! Ljubi Gospodina Boga svojega svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom snagom svojom! (Pnz 6,4–5)
- Obratite se k meni da se spasite, svi krajevi zemlje, jer ja sam Bog i nema drugoga! (Iz 45,22)

4. *Tko još potvrđuje da je Bog jedan?*

Sam Isus potvrđuje da je Bog „jedini Gospodin“ i da ga treba ljubiti „svim srcem svojim, svom snagom svojom, svim umom svojim“ (usp. Mk 12, 29–30). Isus tvrdi međutim da je i on „Gospodin“ (Mk 12, 35–37), i to je osobita značajka kršćanske vjere. To se NE protivi vjeri u JEDNOGA Boga, kao što se ni vjera u Duha Svetoga, „Gospodina i životvorca“, također NE protivi vjeri u JEDNOGA Boga. Samo je JEDAN pravi Bog, a u njemu su tri božanske osobe: Otac, Sin i Duh Sveti, koje su jedne biti i iste naravi.

5. *Kojim se imenom Bog predstavio svome narodu?*

Bog se objavljivao svome narodu postupno i pod raznim imenima. Ali, objava imena Božjeg Mojsiju iz gorućega grma na Sinaju jest temeljna objava za Stari i Novi zavjet. Tada je Bog rekao Mojsiju: „Ja sam Bog otaca tvojih, Bog Abrahamov, Izakov i Jakovljevi (Izl 3,6)...

„**Ja sam onaj koji jesam**“, reče Bog Mojsiju. I nastavi: „Ovako kaži Izraelcima: *Ja jesam* posla me k vama... To mi je ime do vijeka, tako će me zvati od koljena do koljena“.

„U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanima i Duh Božji lebdio je nad vodama“,
stoji u prvim rečenicama Biblije, u knjizi Postanka.

6. *Što znači ime JAHVE?*

JAHVE znači: – Ja sam onaj koji jesam – Jesam koji jesam – Ja sam onaj koji ću uvijek biti... To je božansko ime tajnovito kao što je tajnovit i sam Bog. To ime izriče Božju zbilju: on je neizmjeri, nedohvatljivi, „skriveni Bog“ (Iz 45,15), ime mu je neizrecivo, ali je to ipak ujedno i Bog koji se približava ljudima. On je uvijek uza svoj narod, uz one koji vjeruju u njega, spreman da im pomogne i da ih spasi.

7. *Zašto izraelski narod ne izgovara ime Božje?*

Iz poštovanja prema Božjoj svetosti Izraelci ne izgovaraju ime Božje. To ime u Svetom pismu zamjenjuju riječju ili nazivom „**Gospodin**“, što se na hebrejskom kaže „**Adonai**“, a na grčkom „**Kyrios**“.

8. *Kakvim se Bog pokazao pred ljudima nakon njihova grijeha i pobune?*

Bog se pokazao, i još uvijek pokazuje, milosrdan, dobar, vjeran, i blag. On oprašta ljudima njihove grijeha i zla djela.

9. *Što se još krije iza Božjega imena JAHVE?*

U imenu JAHVE, što znači: „Ja sam onaj koji jesam“, ili „Ja sam onaj koji ću uvijek biti“, kriju se ISTINA i LJUBAV. Bog je Istina. Bog je Ljubav. Osim toga, Bog je dobrota, vjernost, blagost, ljepota, pouzdanost, postojanost.

10. *Kako je sv. Ivan Evanđelist nazvao Boga?*

„**Bog je ljubav!**“ (1 Iv 4,8.16)

2. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga

11. U čije su ime kršteni kršćani?

Kršćani su kršteni „u ime Oca i Sina i Duha Svetoga“ (Mt 28,19). Kršteni smo u ime, u jednom imenu, Oca, Sina i Duha Svetoga, jer samo je jedan Bog Otac, Sin i Duh Sveti, dakle Presveto Trojstvo.

12. Što je glavno otajstvo kršćanske vjere i života?

Otajstvo Presvetoga Trojstva je glavno otajstvo kršćanske vjere i života. To je tajna Boga u samome sebi. To je najtemeljnija i najvažnija istina od svih vjerskih istina.

13. Kako se Bog objavio kao Otac?

Bog je nazivan „Ocem“ u mnogim religijama, gdje se smatrao „ocem bogova i ljudi“. U Izraelu se Boga zvalo Ocem kao Stvoritelja svijeta i čovjeka, kao Oca kraljeva, siročadi, udovica, i svih poniznih, vjernih i siromašnih ljudi.

14. Što to govor vjere ističe kada Boga označava i naziva imenom „Otac“?

Nazivajući Boga imenom „Otac“ govor vjere ističe dva vida: – da je Bog prvi izvor i korijen svega, da nije zemaljski nego onostran, ali i da je istodobno – dobrota i nježnost i brižnost za svoju djecu.

Ta se roditeljska briga može istaći i slikom majčinstva, koja više izražava Božju ovostranost, prisutnost u svijetu i blizinu s ljudima.

Ali, Bog je Duh, nije ni muško ni žensko, nego nadilazi sve ljudsko i sve ljudske razlike i oznake. Mi ga samo pokušavamo imenovati svojim siromašnim ljudskim jezikom.

15. Kako je Isus nazvao Boga?

I Isus je Boga nazvao Ocem, štoviše svojim Ocem: „Nitko ne pozna Sina doli Otac, niti tko pozna Oca doli Sin i onaj kome Sin hoće objaviti“ (Mt 11,27). Slijedeći predaju apostola Crkva je 325. godine na saboru u Niceji ispo- vjedila da je „Sin istobitan s Ocem“, što znači jedan jedin- cati ili isti s njime.

16. Kako je sabor u Carigradu 381. godine definirao odnos Boga Oca i Sina Isusa Krista?

Ta je definicija sadržana u Nicejskom vjerovanju, a kaže da je „jedinorođeni Sin Božji, rođen od Oca prije svih vje- kova, svjetlo od svjetla, pravi Bog od pravoga Boga, rođen a ne stvoren, istobitan s Ocem“.

17. Čiji je dolazak Isus najavio prije svoga uskrsnuća?

Prije svoga uskrsnuća Isus je najavio slanje „drugog Paraklita“, što znači Tješitelja ili Branitelja, odnosno Duha Svetoga. To je onaj isti Duh koji je bio nazočan pri stva- ranju svijeta, koji je govorio po prorocima, i koji će ubuduće biti uz Isusove učenike da ih uvodi „u svu isti- nu“. Tako je Duh Sveti objavljen kao još jedna, kao treća božanska osoba, u odnosu prema Ocu i Sinu.

Povratak izgubljenoga sina ili prispodoba o dobrom Ocu koji uvijek oprašta i razumije. Bog se u Svetom pismu naziva Ocem, a Ocem ga zove i sam Isus Krist. To znači da je Bog izvor i korijen svega, da nije zemaljski nego onostran, ali da je dobar i blag prema svojoj djeci – stvorenjima. Ali, to je samo slika, jer Bog je Duh, nije ni muško ni žensko.

18. *Kako je carigradski sabor ispovjedio vjeru u Duha Svetoga?*

„Vjerujem u Duha Svetoga, Gospodina i životvorca, koji izlazi od Oca... koji se s Ocem i Sinom skupa časti i zajedno slavi“. Time se želi reći da je Duh Sveti, kao treća osoba Presvetoga Trojstva, Bog, jedan i jednak Bogu Ocu i Sinu, jedne biti i jedne naravi.

19. *Problem Filioque?*

Zapadna latinska crkvena predaja uči i ispovijeda da Duh „izlazi od Oca i Sina (Filioque – na latinskom znači „i Sina“), jer Duh Sveti ima svoju bit od Oca i Sina, te vječno izlazi od jednoga do drugoga kao od jednog počela... Istočna predaja ističe da je Otac prvotni izvor Duha, i ispovijeda da „Duh izlazi od Oca **po Sinu** ili **preko Sina**“. Kasnije uvođenje pojma Filioque u Nicejsko-carigradsko vjerovanje predstavlja i danas točku razilaženja i poteškoću u odnosima Katoličke Crkve i pravoslavnih Crkava.

3. Bog je svemogući – Stvoritelj zemlje, neba i čovjeka

20. *Koje se božansko svojstvo spominje u Vjerovanju?*

Od svih božanskih svojstava u Vjerovanju se spominje samo Božja **svemoć**. Bog je dakle **svemogući**, sve stvorio, svime upravlja i može sve. Sveto pismo potvrđuje Božju svemoć na puno mjesta.

21. *Tko je u Svetom pismu rekao ove riječi: „Bogu ništa nije nemoguće“, a tko je povjerovao u te riječi?*

Te je riječi izgovorio anđeo Gabrijel, a u njih je povjerovala Blažena Djevica Marija.

22. *Kako glasi prva rečenica Biblije i što ona govori?*

„**U početku stvori Bog nebo i zemlju**“ (Post 1,1). Ta izjava govori da je Bog Stvoritelj neba i zemlje, zapravo svega.

23. *Kako glase prve rečenice Ivanova evanđelja i što one znače?*

„**U početku bijaše Riječ, i Riječ bijaše kod Boga, i Riječ bijaše Bog. Sve postade po njoj i bez nje ne postade ništa**“ (Iv 1,1–3). One označuju stvaralačko djelo druge božanske osobe, Isusa Krista.

24. *Zašto je Bog stvorio svijet?*

Bog je svijet stvorio na slavu Božju, ne da svoju slavu uveća, nego da je pokaže, da svoju slavu priopći svijetu. On je stvorio nebo, zemlju, svijet i sve iz svoje ljubavi i dobrote.

25. *Iz čega je Bog stvorio svijet?*

Bog je stvorio svijet – **iz ničega**. Vjerujemo da Bogu pri stvaranju nije potrebno ništa što je bilo prije niti bilo kakva pomoć.

26. *Što naša vjera uči o anđelima?*

Naša vjera uči da postoje duhovna netjelesna bića koje Sveto pismo naziva anđelima. Kao čisto duhovna stvorenja anđeli imaju razum i volju. Oni su osobna i besmrtna stvorenja. Najsavršeniji su od svih stvorenja, poslušni su riječi Božjoj, služe Gospodinu i neprestano gledaju lice njegovo. Isus Krist je središte anđeoskog svijeta.

27. *Koji anđeo navješćuje rođenje Ivana Krstitelja i Isusa Krista?*

Gabrijel

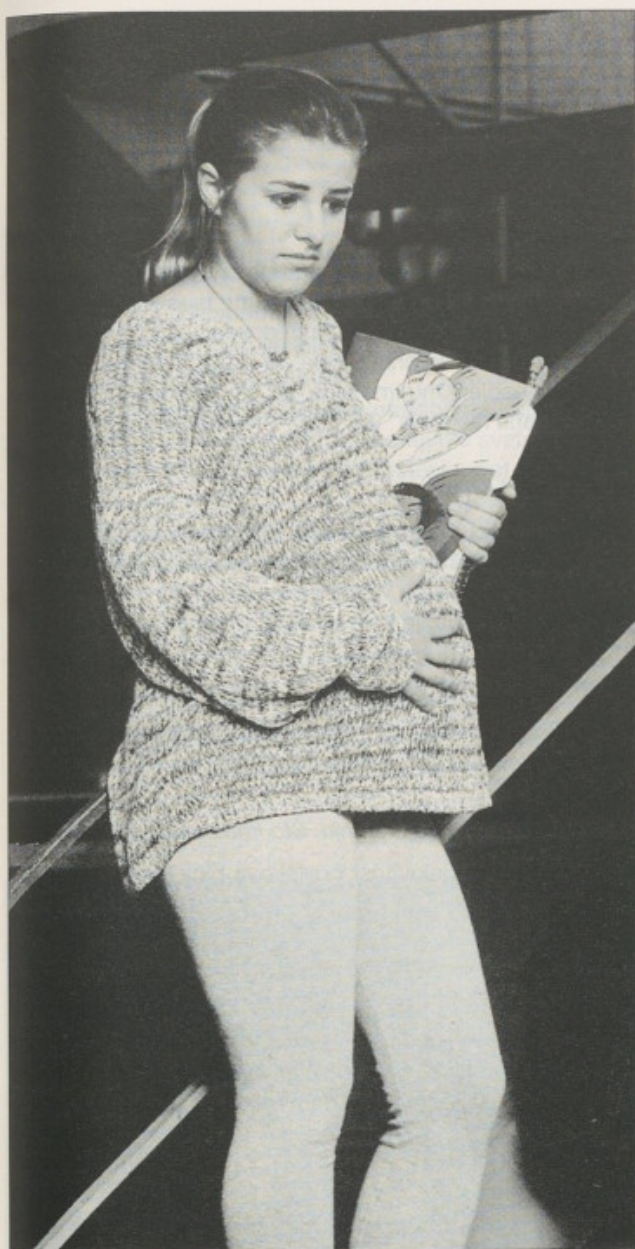
28. *Navedi imena trojice najpoznatijih anđela iz Svetoga pisma?*

Mihael, Gabrijel, Rafael

29. *Kako glasi stara hrvatska molitva Anđelu Čuvaru?*

Anđele Božji, čuvaru mili,
svojom snagom me zakrili,
prema Božjem obećanju,
čuvaj mene noću, danju.
Osobito pak me brani,
da mi dušu grijeh ne rani,
a kad s ovog svijeta pođem,
da u nebo sretno dođem,
da se s tobom mogu
vječno klanjat dragom Bogu.

30. Kako glasi biblijski citat o stvaranju čovjeka i što on znači?

„Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih“ (Post 1,27). Čovjek time zauzima jedinstveno mjesto među svim stvorenjima, jer je stvoren „na sliku Božju“, jer ujedinjuje duhovni i materijalni svijet. Čovjek je jedino stvorenje što ga je Bog htio radi njega samoga. On je jedini pozvan da spoznajom i ljubavlju dijeli Božji život. Čovjek stoga kao pojedinac ima dostojanstvo osobe: on nije **nešto** nego **netko**.

31. Zašto je Bog stvorio čovjeka kao muško i žensko?

Muško i žensko, muškarac i žena, imaju jednako dostojanstvo, jer su stvoreni na sliku Božju, jer odražavaju mudrost, dobrotu i ljubav Boga Stvoritelja. Bog ih je stvorio zajedno, ali i jedno za drugo. Jer, „nije dobro da čovjek bude sam“, kaže knjiga Postanka (2,18). Božja je želja i volja da se muškarac i žena vole, da iz svoje ljubavi daju novi život, te time surađuju u Božjem djelu stvaranja.

32. U čemu se sastoji prvi čovjekov grijeh?

Čovjeka je napastovao đavao, pa je time oslabilo čovjekovo povjerenje prema Bogu. Čovjek je u raju zloupotrijebio svoju slobodu i nije poslušao Božju zapovijed. U tomu je bio prvi čovjekov grijeh. Svaki grijeh nakon toga bit će neposlušnost prema Bogu i manjak povjerenja u njegovu dobrotu. Posljedica grijeha je smrt. No Bog nije napustio čovjeka ni nakon njegova pada i grijeha, nego šalje Spasitelja i Otkupitelja, Isusa Krista, koji će pobijediti grijeh i smrt.

„Na svoju sliku stvori Bog čovjeka, na sliku Božju on ga stvori, muško i žensko stvori ih“, stoji u knjizi Postanka (1,27) o stvaranju čovjeka. Čovjekov je život svet od samoga začeća pa sve do prirodnoga kraja. Čovjek je osoba, netko a ne nešto.

II. ISUS KRIST – SIN BOŽJI

1. Najveći dar – Isus Krist

33. Što je od početka bilo u Božjem promislu – Božjim mislima i željama?

Od početka je bilo u Božjem promislu, Božjim mislima i željama da sve bude **dobro za čovjeka**, da čovjek svime gospodari, a Bogu jedinome se klanja i služi. S tom nakanom Bog je stvorio nebo i zemlju, sve vidljivo i nevidljivo.

34. Tko je sve sudjelovao u djelu stvaranja?

U djelu stvaranja sudjelovale su sve tri božanske osobe: Otac, Sin i Duh Sveti. Bog je sve stvorio po svojem ljubljenu Sinu „U njemu je sve stvoreno na nebesima i na zemlji, sve je po njemu i za njega stvoreno, On je prije svega i sve stoji u njemu“ (Kol 1,16–17).

35. Što je sve Bog stvorio?

Bog je stvorio nebo i zemlju i kao krunu stvaranja, stvorio je čovjeka, muško i žensko stvorio ih, sebi na sličnost.

36. Kako je Bog odgovorio na Božje darove stvaranja?

Sve što je Bog stvorio jest dobro za čovjeka. Bog želi podržavati to dobro u nama i u svijetu. Ali, dobro i lijepo, čovjek i sve stvoreno nije ostalo netaknuto. Prvi ljudi, Adam i Eva, popustili su napastovanjima sotone. Od početka su otkazali poslušnost Bogu i sagriješili su. Zlo je ušlo u čovjeka i zahvatilo sve stvorenje – čitav svijet. Došla je tuga, umiranje i smrt. Zlo je ušlo u srce čovječje.

37. Tko je najveći dar za nas ljude nakon počinjena grijeha?

Isus Krist je najveći dar Boga Oca svakom čovjeku osobno i svim ljudima zajedno. Isus je došao da nas spasi i otkupi od grijeha.

2. Nikad nismo sami

38. Tko je Isus i što znači ime Isus?

Bog, naš Otac, nije ostavio čovjeka sama, da se sam bori protiv grijeha i napasti. Bog šalje svoga Sina – Isusa, na svijet. **Ime Isus u hebrejskom znači „Bog spasava“.** Ime Isusovo znači da je samo ime Božje prisutno u osobi njegova Sina utjelovljenoga za opće i konačno otkupljenje od grijeha. Isus je Sin Božji. Sveti

Josip je primio nalog od Boga da prvi novorođenom Djetetu od Djevice Marije nadjene ime Isus – „Josipe, Sine Davidov, nemoj se bojati kući dovesti ženu svoju Mariju, jer je ono, što je ona začela od Duha Svetoga. Rodit će Sina, i nadjeni mu ime Isus, jer će on izbaviti svoj narod od grijeha njegovih“ (Mt 1,20–21). Isus je naš Spasitelj.

39. Što znači Krist?

Krist dolazi od grčke riječi „Hristos“, što znači „Pomazanik“, a što u hebrejskom jeziku znači „Mesija“. Krist postaje Isusu vlastito ime, jer on savršeno ispunjava božansko poslanje koje taj naslov označuje.

40. Što znači Sin Božji?

Sin Božji označuje da je Isus jednorodni Sin Očev i sam Bog.

41. Ti si dobio ime na krštenju. Što ime označuje?

Ime izražava cjelovitost čovjekova bića, njegovu ulogu i značaj u svijetu.

42. Što Bog po svom ljubljenu Sinu čini za nas, za čovjeka grješnika?

Bog po svom ljubljenu Sinu traži, čeka i gleda na svakog čovjeka jer se čovjek po grijehu udaljio od Boga skrivajući se od njega kao i Adam među drvećem zemaljskoga raja.

3. Tvoj slavni dolazak iščekujemo

43. Kako se zove razdoblje crkvene godine u kojem iščekujemo Isusov dolazak?

To razdoblje crkvene godine nazivamo **došašće (advent)**. Iščekivanje Isusova dolaska daje i temeljno obilježje cijelom našem kršćanskom životu jer svaki kršćanin trajno iščekuje slavni Kristov dolazak. To mi ponavljamo i kod svete mise kada svećenik nakon pretvorbe usklikne – „Tajna vjere“, mi na to odgovorimo govoreći ili pjevajući: „Tvoju smrt Gospodine naviještamo, tvoje uskrsnuće slavimo, tvoj slavni dolazak iščekujemo“.

44. Navedi barem tri Isusova dolaska.

U tijeku došašća spominjemo se triju Isusovih dolazaka:

- prvog Kristova dolaska u tijelu. To slavimo na **Božić** – blagdan rođenja Kristova.
- Kristovi **sadašnji dolasci u otajstvima** koja slavimo u svetoj Crkvi. Tu mislimo na otajstvo svete mise, na sve sakramente počevši od krštenja, potvrde, euharistije, ispovijedi...
- iščekujemo **Kristov slavni dolazak na kraju naše povijesti** kad će nas uvesti u svoje divno kraljevstvo pravde, svjetlosti i mira.

45. Koja dvojica evanđelista govore o Isusovu djetinjstvu?

To su evanđelist Matej i evanđelist Luka.

Evanđelist Matej započinje svoje evanđelje rodoslovljem Isusa Krista (Mt 1,1–17). Potom opisuje kako se zbilo

rođenje Isusovo (Mt 1,18–25). Matej opisuje i poklon mudraca, bijeg u Egipat, pokolj nevine dječice i povratak iz Egipta u Nazaret – drugo poglavlje.

Evanđelist Luka u pojedinostima opisuje navještenje Isusova dolaska na svijet (Lk 1,26–38), potom Marijin pohod Elizabeti i rođenje Ivana Krstitelja (Lk 1,39–80). U drugom poglavlju opisuje rođenje Isusovo, pohod pastira, obrezanje i prikazanje u hramu i Isusov život u Nazaretu.

46. Koji su nam svetopisamski uzori iščekivanja Isusova dolaska?

Među osobama u Starom zavjetu izabiremo **Izaiju** proroka (Iz 11,1–5). Od novozavjetnih osoba uzimamo **Ivana Krstitelja** i **Blaženu Djevicu Mariju** koje osobito opisuje evanđelist sveti Luka u prvom i drugom poglavlju svog evanđelja.

4. Dođite, poklonimo se

47. Dočekali smo Božić. Zahvatila nas je radost. Kakva je to radost?

Božić je svetkovina radosti. To je kršćanska radost koja se rađa iz sigurnosti našega spasenja – „Danas vam se rodio Spasitelj“ (usp. Lk 2,11). Krist je došao da nas spasi. U toj istini početak je prave, istinske božićne radosti. Isus je Očev dar svijetu. Spasitelj – „svijeta razveselitelj“ kako mu pjevamo u hrvatskoj božićnoj popijevki *Čestit svijetu*: „Došao je uzdisani / i od Boga obećani, / željni svijetu Spasitelj, / svijeta razveselitelj. / Zapjevajmo malenomu / Kralju danas rođenomu / Slava Bogu Višnjemu / a mir ljudma po njemu!“

48. Uz radost našega spasenja, o Božiću – Spasiteljevu rođenju, otkrivamo još jednu radost?

Radost Božića je istina da Bog voli svakog čovjeka, i da se velikodušno i dragovoljno predaje u ruke čovjeka. **U Spasiteljevu rođenju, otkrivamo radost rođenja svakog čovjeka – radost i puni smisao rađanja svakog novog života** – „Žena kad rađa, žalosna je jer je došao njezin čas, ali kad rodi djeteta, ne spominje se više muke od radosti da se čovjek rodio na svijet“ (Iv 16,21).

U pobožnosti Križnoga puta, pratimo Isusa uz 14 postaja, sve do smrti na Kalvariji. Na Veliki petak imamo obred ljubljenja križa, kojim nas je Isus otkupio.

49. *Koji evanđelisti donose najcjelovitije izvješće, najcjelovitiju istinu o Isusovu rođenju?*

Ima ljudi koji govore da je Isusovo rođenje priča, mit, legenda... **Evanđelisti sv. Matej i sv. Luka donose nam točno vrijeme, mjesto, ime, povijesni okvir, Isusova rođenja**, a to je baš sve potrebno za cjelovitost povijesne i vjerske istine (Lk 2,1–20 i Mt 1. i 2. poglavlje).

50. *Božić je otajstvo čudesne razmjene između Boga i čovjeka. Kako se ta čudesna razmjena darova ostvaruje u svetim sakramentima, poglavito u svetoj misi?*

Za ulazak u Kraljevstvo Božje treba „postati kao djeca“, treba se „nanovo roditi odozgor“ (Iv 1,12), treba se „roditi od Boga“ (Iv 1,13) i tako „postati djecom Božjom“ (Iv 1,12). U sakramentu svetoga krštenja postajemo „novim stvorem“ (2 Kor 5,17). Krštenje je rođenje za novi život u Kristu.

„Čudesna razmjena“ na osobit način ostvaruje se u svakoj misi, poglavito nedjeljnoj, kad na oltar donosimo i prinosimo darove kruha i vina, a Bog nam u tim darovima uzvraća darom samoga sebe – primamo Tijelo i Krv Kristovu!

To se događa u pretvorbi snagom Duha Svetoga, a mi blagujemo u pričesti.

51. *Za velike darove, pozvani smo pokloniti se Isusu. Tko se sve poklonio Isusu u Betlehemu?*

Prva mu se poklonila njegova sveta Majka Marija, potom sv. Josip, pastiri (Lk 2,1–4), mudraci s Istoka (Mt 2,1–12). Svi su mu oni ponijeli darove svoje. Tako smo i mi pozvani pokloniti se Isusu.

5. Slušajmo što Isus govori, gledajmo što čini

52. *Gdje ćemo naći zapisano sve što je Isus govorio i činio?*

Sve što je Isus govorio i činio saznajemo **iz Svetoga pisma**. U Starom zavjetu je zapisan proročanski navještaj i iščekivanje njegova dolaska – kao Mesije. U Novom zavjetu zapisano je njegovo začecje, rođenje, život, muka, smrt, uskrsnuće, uzašašće, slanje Duha Svetoga...

53. *Što je Petar odgovorio na Isusovo pitanje – tko sam ja? Što su govorili ljudi, a što bi ti odgovorio?*

Odgovarajući na Isusovo pitanje, Petar je ispovjedio svoju vjeru, rekavši: „**Ti si Krist, Sin Boga živoga**“ (Mt 16,19). Ljudi su govorili da je Isus – Ivan Krstitelj, drugi opet da je Ilija, treći da je Jeremija ili koji od proroka (Mt 16,13–14). Isus je poslan da nam pokaže koliko je Otac milosrdan prema svakom čovjeku. Dao je svoj život za nas da

povjerujemo koliko nas Bog ljubi i koliko mi moramo ljubiti Boga i bližnjega svoga (Lk 23, 39–49).

54. *Na koji način je Isus danas među nama živ, stvarno prisutan?*

Isus nije samo povijesna osoba koja je nekad davno prije 2000 godina živjela na ovoj zemlji. **On je i danas živ**. Sluša naše molitve. I danas nam govori, prihvaća sve ljude, osobito djecu, siromašne, patnike, grešnicima oprašta grijehe. U euharistiji s njime iskazujemo zahvalnost Ocu nebeskom i među nama je stvarno živ, **prisutan po svojoj riječi, pod prilikama kruha i vina**.

55. *Gdje je Isus i s kim proživio svoje djetinjstvo?*

Kao i svako dijete, tako i Isus raste u svojoj, **svetoj obitelji – Josipa i Marije**. Živio je u Nazaretu, gradu sagrađenom na liticama brijega, i bio je poslušan svojim roditeljima.

56. *Isus je došao na zemlju vršiti volju Očevu. Kada je on to jasno rekao svojim roditeljima i svima nama? Ispričaj taj događaj.*

Kad su Josip i Marija tražili Isusa i našli ga u jeruzalemskom hramu, da kao dvanaestogodišnji dječak razgovara s učiteljima, Isus im je odgovorio: „**Zašto ste me tražili?**“ (O tome događaju pročitajte kod evanđelista sv. Luke – 2,41–50). Isus je došao na svijet vršiti volju Oca nebeskoga. Bio je poslušan svojim roditeljima – Lk 2,51. Radeći, moleći, slušajući, Isus je rastao i jačao, i „**milost je Božja bila na njemu**“ (Lk 2,40).

57. *Do koje godine života je Isus živio s Josipom i Marijom u Nazaretu?*

Isus je živio s Josipom i Marijom u nazaretskoj obitelji do svoje **tridesete** godine života. Ona je došlo vrijeme da javnim propovijedanjem i djelima izvrši volju Oca nebeskoga. Najprije odlazi na rijeku Jordan gdje ga je Ivan krstio.

58. *Koji odlomak Izaije proroka uzima Isus za svoju prvu javnu propovijed?*

Nakon krštenja Isus je obilazio Galilejom, cijelom Palestinom. Isus je govorio u sinagogama, po trgovima, kućama, po poljima i brežuljcima, na obali jezera. Naviještao je radosnu vijest da je Spasitelj među nama, da nam se približilo Kraljevstvo nebesko.

Kad je došao u Nazaret, gdje je bio othranjen, ušao je po svom običaju subotom u sinagogu te ustao čitati. Pruže mu Knjigu Izaije proroka i on pročita mjesto gdje stoji napisano: „**Duh Gospodnji na meni je jer me pomazao. On me posla blagovjesnikom biti siromasima, proglašiti sužnjima oslobođenje, vid slijepima, na slobodu pustiti potlačene, proglasiti godinu milosti Gospodnje**“ (Usp. Lk, 4,16–19).

59. *Isus nije samo govorio, već je svaku svoju riječ potvrđivao djelima. Nabroji tek neka Isusova čudesna djela?*

Isus je činio mnoga čudesa, kojima je potvrđivao svoje riječi. Tako je uslišao molbu oca Jaira, nadstojnika sinagoge, koji mu je pao do nogu i usrdno ga molio – „Kćerka mi je na umoru! Dođi, stavi ruku na nju da ozdravi i ostane na životu“. Isus je pošao u njegovu kuću i ozdravio dvanaestgodišnju djevojčicu (Mk 5,21–24 i 35–43). Isus zatim vraća vid slijepima (Mt 9,27–31), hod hromome (Mk 2,1–12), sluh gluhome (Mk 7,34), oprašta grijehe grešnicima (Mt 8,1–11), ozdravlja uzetoga (Mk 2,1–12).

Majke su mu donosile dječicu na ruke. On ih je primao i blagoslivljao (Mk 10,13–18).

magli ovoga svijeta siguran put do središta otajstva Boga. To Božje otajstvo obuhvaćeno je vazmenim otajstvom križa i uskrsnuća Kristova. Na križu nam je Bog objavio i otvorio svoje srce. Otvorio nam je svoju najveću tajnu – da nas ljubi do kraja: umro je na križu kao „pomirnica“ za grijehe naše (1 Iv 4,10).

6. „Isus Krist, jedini Spasitelj svijeta...“

60. Bog želi da se svi ljudi spase. Koji je znak u središtu otajstva našega spasenja?

Otajstvo križa je u središtu Radosne vijesti spasenja koju Crkva naviješta svijetu. Spasonosno drvo križa je svjetlo koje poput „žmigavaca“ i drugih signalnih svjetala na automobilu, brodu, zrakoplovu, pokazuje u

61. Što nas uči Crkveno učiteljstvo – za koga je Krist umro?

Ljubav Božja nikoga ne isključuje. U zaključku prispodobе o izgubljenom ovci, govori Isus: „Tako ni Otac vaš koji je na nebesima neće da propadne ni jedan od ovih malenih“ (Mt 18,14). **Isus tvrdi da daje svoj život „kao otkupninu za mnoge“ (Mt 20,28), što znači za sve ljude.** Učiteljstvo Crkve uči da je Krist umro za sve ljude bez iznimke: „Nema, nije bilo i neće biti nijednog čovjeka za kojega Krist nije trpio“ (Katekizam Katoličke Crkve).

62. Što znači „biti spašen“?

„Biti spašen“ – znači biti u zajedništvu s Bogom i s drugima. Sve što nam daje to zajedništvo s Bogom, dar je Duha Svetoga, koji u nama rađa želju i mogućnost da ljubimo Boga i bližnjega svoga kao samoga sebe.

63. Na koji način nas Isus spašava?

Svojom neizmjernom ljubavlju, mukom, smrću i uskrsnućem – za sve nas.

Isus je na Veliki četvrtak ustanovio euharistijsku gozbu kao spomen-čin na njegovu pashalnu večeru s učenicima, kao vidljivi znak njegove prisutnosti i povezanosti s nama. Zato je slavlje prve pričesti svečana prilika za osobni susret s Isusom pod prilikom posvećenoga kruha

Isus ulazi u naš život – utjelovio se po Duhu Svetom i rođen je od Djevice Marije u Betlehemu (Lk 1. i 2. poglavlje).

Isus je prolazio zemljom čineći dobro (Dj 10,34–38) s ljubavlju koja ne pozna granica. On zapovijeda: „Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone!“ (Mt 5,44).

Prihvaća strašnu muku i smrt na tvrdom drvu križa. „Oče, izbavi me iz ovoga časa? No, zato dođoh u ovaj čas“ – Iv 12,27. „Čašu koju mi dade Otac zar da ne pijem?“ – Iv 18,11. „Oče! Ako hoćeš, otkloni ovu čašu od mene, ali ne moja volja, nego tvoja neka bude!“ – Lk 22,42.

Sav je narod potvrdio da je Isus „sve dobro učinio!“ Ipak, ima i onih, tako i danas, koji Isusa ne razumiju i koji ga ne žele slijediti.

64. *Zašto Isus dolazi u Jeruzalem? Što se tada slavilo u Jeruzalemu?*

U Jeruzalemu je najveća židovska svečanost. Silan svijet je došao na **blagdan Pashe**, kada se slavi godišnji spomen kad je Bog po Mojsiju čudesno izbavio svoj narod iz egipatskog ropstva. Isus ulazi u Jeruzalem na proslavu Pashe. Sada Bog Otac poziva Isusa da oslobodi sve ljude ropstva grijeha i straha od smrti, da svima podari novi život.

65. *Za pashalnu večeru Židovi su na stol donosili pripravljeno jednogodišnje janje bez mane, vino, beskvasne kruhove, gorko zelje (usp. Izl 12,21–27). U Novom zavjetu to janje je Isus. Koji savez sklapa Isus?*

Isus za sve nas sklapa s Ocem nebeskim, novi i vječni Savez pomirenja i praštanja, otpuštenja grijeha, u svojoj krvi.

66. *Što je sve Isus ustanovio u tijeku pashalne večere na Veliki četvrtak?*

Dok je s učenicima večerao, Isus uze kruh „izreče blagoslov pa ga razlomi, dade im i reče: Uzmite, ovo je tijelo moje. I uze čašu, zahvali i dade im. Svi su iz nje pili. A on im reče: Ovo je krv moja, krv Saveza, koja se za mnoge proljeva“ (Mk 14,22–24). **Te svete večeri Isus je ustanovio euharistiju – svetu misu.** Kad je rekao – „Ovo činite meni na spomen“ – ustanovio je **svećenički red**. Nakon večere Isus je učenicima oprao noge. Taj čin završio je riječima: „Ako dakle ja – Gospodin i Učitelj – vama oprah noge, treba da i vi činite kao što ja vama učinih“ (Iv 13,15). Tako je Isus ustanovio **caritas – čin djelotvorne ljubavi prema Bogu i bližnjemu**.

67. *Recite napamet samo dio molitve u kojoj ispovijedamo da je Isus za nas mučen, raspet i bio pokopan?*

Ta se molitva zove Vjerovanje. Imamo Apostolsko vjerovanje u kojem molimo – „Mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan.“

U Nicejsko-carigradskom vjerovanju, koje redovito molimo u tijeku svete mise, govorimo: „Raspet također za nas pod Poncijem Pilatom, mučen i pokopan.“

68. *U kojem se sakramentu, na znakovit način, označuje ulaženje u grob s Isusom?*

U sakramentu svetoga krštenja krštenik se uranja u vodu ili polijeva vodom, i time se označuje silazak kršćanina s Kristom u grob. Krštenik želi umrijeti grijehu i s Kristom zadobiti novi život: „Krštenjem smo dakle, zajedno s njime ukopani u smrt, da kao što Krist slavom Očevom bi uskrišen od mrtvih, i mi tako hodimo u novosti života“ (Rim 6,4; Kol 2,12 i Ef 5,26).

69. *U kojim kršćanskim pobožnostima osobito proživljavamo muku, smrt i ukop Isusov?*

U pobožnosti Križnoga puta, prateći Isusa uz četrnaest postaja, od nepravde osude pred Pilatom, pa sve do polaganja u grob. Isusovu muku proživljavamo i u molitvi Žalosnih otajstava svete krunice – 1. Koji se za nas krvlju znojio, moleći u Getsemanskom vrtu. 2. Koji je za nas bičevan bio, u dvoru Pilatovu. 3. Koji je za nas trnjem okrunjen bio, u dvoru Pilatovu. 4. Koji je za nas teški križ nosio, od dvora Pilatova do Kalvarije. 5. Koji je za nas raspet bio, na tvrdom drvu križa.

7. Isus je uskrsnuo! Darovao nam je novi život!

70. *Što slavimo na Uskrs?*

Uskrs! To je dan što ga učini Gospodin! Radujemo se kao kršćani. Gospodar života bijaše mrtav. Isus je tri dana ležao u grobu. Sada je živ, živcat. Opet vlada. **Slavimo pobjedu života nad smrću, dar novoga, vječnoga, života.**

Slavimo Isusa Krista, Sina Božjega, koji je umro i uskrsnuo za naše spasenje i za spasenje svih ljudi. On je darovao svoj život za nas, da nam posvjedoči koliko Otac ljubi svakog čovjeka.

71. *Tko nam prvi svjedoči da je Isus uskrsnuo?*

Najprije nam svjedoče **žene**, koje su rano ujutro, još za mraka, u prvi dan nakon subote, pošle na grob i našle da je kamen s groba odvaljen. **Marija Magdalena** javlja učenicima – vidjela sam Gospodina (Iv 20,1). Uskrsli Isus najprije se javio ženi grešnici Mariji Magdaleni, da po njoj razveseli sve grešnike, da i mi možemo biti dionici uskrasne radosti i drugima je prenositi (Iv 20,11–18).

Isusovo uskrsnuće svjedoče i **apostoli** – Isus im se javio nakon uskrsnuća, pokazao im je svoje rane, jeo je s njima. Neki su ga prepoznali u lomljenju kruha.

72. Kakvu nam poruku o životu daje Isusovo uskrsnuće?

Uskrsnuće je poruka o životu koji se daje bez straha da bi se mogao izgubiti. Potrebno je darivati svoj život, da bi se život dobio u izobilju, ne samo za sebe nego i za sve ljude. A darivati je sloboda i ljubav. **Stoga su vječni život, sloboda i ljubav osnovne poruke Uskrsa, i svake nedjelje, kad slavimo spomen na Isusovo uskrsnuće, učvršćujemo vjeru da ćemo i mi s Kristom uskrsnuti.** Ljubav je konačni smisao svega što postoji, jer – Bog je ljubav.

73. Poznato nam je da su apostoli bili plašljivi, da je Petar pred sluškinjom zatajio Isusa, odgovorivši – ne poznajem toga čovjeka. Kad su se apostoli ohrabрили i postali neustrašivi svjedoci Isusova uskrsnuća?

Ohrabrenje se dogodilo na dan Pedesetnice, pedeset dana nakon uskrsnuća, a taj dan zovemo i Duhovi. Apostoli su bili zajedno u Jeruzalemu, u gornjoj sobi, a s njima i Marija, majka Isusova, druge žene i braća. Svi su bili „jednodušno postojani u molitvi“ (Dj 1,14). „I eto iznenada šuma s neba, kao kad se digne silan vjetar. Ispuni kuću u kojoj su bili. I pokažu im se kao neki razdijeljeni jezici, te siđe po jedan na svakoga od njih. I svi se napuniše Duha Svetoga i počеше govoriti drugim jezicima kako im je već Duh dao govoriti“ (Dj 2,2–4). Ohrabrenje nam dolazi od Oca, po Sinu u snazi i sili Duha Svetoga, treće božanske osobe.

74. Petar je pred sluškinjom zatajio Isusa. A, što Petar govori kad je ispunjen Duhom Svetim?

Na dan Pedesetnice, pun Duha Svetoga, Petar je „podigao glas i prozborio“ – „Izraelci, čujte ove riječi: Isusa Nazarećanina, čovjeka kojega Bog pred vama potvrdi silnim djelima, čudesima i znamenjima koja, kao što znate, po njemu učini među vama – njega, predana po odlučenu naumu i promislu Božjem, po rukama bezakonika razapeste i pogubiste. Ali Bog ga uskrisi oslobodivši ga grozote smrti jer ne bijaše moguće da ona njime ovlada“ (Dj 2,22–25). Pročitajte i cijeli Petrov govor – Dj 2,14–36.

75. Petrova propovijed na dan Pedesetnice potakla je ljude na razmišljanje o vjeri, pa su ga pitali – što nam je činiti? Što im je Petar odgovorio?

Toliki su ozbiljno, srcem i umom, slušali Petra i apostole. Bili su „duboko potreseni“. Pitali su Petra i apostole – „Što nam je činiti, braćo? (Dj 2,37). Petar im reče: „**Obraćajte se i svatko od vas neka se krsti u ime Isusa Krista da vam se oproste grijesi i primit ćete dar Duha Svetoga**“ (Dj 2,38).

76. Apostoli su počeli svjedočiti da je Isus živ. Toliki su povjerovali na njihovu riječ. Počeli su se s njima okupljati. Gdje su se ti ljudi sastajali i kako se zove zajednica koja je među njima nastajala i rasla?

Ta prva kršćanska zajednica koja je nastala iz vjere u Isusovo uskrsnuće zove se CRKVA. Na poziv apostola okupljali su se oko Stola Gospodnjega, oko Krista živoga – uskrsloga. „Svaki bi dan jednodušno i postojani išli u Hram, u kućama bi lomili kruh te u radosti i prostodušnosti srca zajednički uzimali hranu, hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda. Gospodin je pak danomice zajednici pridruživao spasenike“ (Dj 2,46–47). Na tim sastancima zahvaljivanja i slavljenja Boga, koji su osobito važni nedjeljom, Isus pričešćuje, hrani svoje vjernike „lijekom besmrtnosti“ – svojim Tijelom i Krvlju.

77. Djela apostolska napisao je sv. Luka. Može se reći da je u tim Djelima zapisan dnevnik prve Crkve. Opiši prvu kršćansku zajednicu prema Djelima apostolskim.

Redovito su se sastajali na **molitvu**. Jednodušno su **slavili euharistiju** – lomili kruh. Bili su združeni i **sve im bijaše zajedničko**. Sve što su imali, dijelili su. Zajednički su rješavali probleme. Slušali su učiteljstvo Crkve. Bili su spremni hlabro, junački, velikodušno, trpjeti za Isusa. **Pomagali su sirote i udovice**. „Sva bi imanja i dobra prodali i podijelili svima kako bi tko trebao“ (Dj 2,44–45). **Svjedočili su za Krista uskrsloga. Bili su jedno srce i jedna duša.**

78. Zašto je nedjeljom potrebno ići na misu i biti dionik svete mise?

Nedjelja je Dan Gospodnji – spomen na Isusovo slavno uskrsnuće. Tko se hoće barem jedanput tjedno osobno susresti s Kristom uskrsnim, i prepoznati ga u bližnjemu svome, pozvan je na sudjelovanje u nedjeljnoj svetoj misi. Kao što su dvojica učenika, na sam dan Kristova uskrsnuća, na putu u Emaus, prepoznali svoga Učitelja, Isusa, u lomljenju kruha (Lk 24,13–35), tako i mi, sudjelujući u nedjeljnoj misi, imamo mogućnost vidjeti Gospodina i zadržati ga u zajednici – „Ostani s nama...“ (Lk 24,29).

79. Što je sveta misa i koji su njezini učinci?

Sвета misa je spomen čin Isusove žrtve na križu i gozbe posljednje večere. Nedjeljna sveta misa gradi župnu zajednicu, učvršćuje vjeru i ljubav, koju smo pozvani i djelom potvrditi, osobito prema siromasima i potrebnima.

80. Zašto su prve Isusove vjernike nazivali kršćanima? Po čemu su ih prepoznavali kao kršćane?

Svijet je prve vjernike nazivao kršćanima, jer su željeli živjeti kao Isus Krist. Njima je sve bilo zajedničko. I nijedan od njih nije svojim zvao ništa od onoga što je imao – (Dj 4,32). Ljudi su govorili – „Gle kako se ljube!“ Tako se potvrdilo ono kako ih je Isus poučavao i za njih molio (usp. osobito Iv 13. i 14. poglavlje), da će ih svijet prepoznati kao njegove učenike ako se budu međusobno ljubili – „Po ovom će svi znati da ste moji učenici ako budete imali ljubavi jedni za druge“ (Iv 13,35). Prave kršćane možete prepoznati po ljubavi.

8. Djeca se Božja zovemo i jesmo

81. *Postoji tajanstveno zajedništvo između nas i Krista – „Ostanite u meni i ja u vama... Ja sam trs, vi loze“ (Iv 15,4–5). Kako zovemo to zajedništvo?*

To tajanstveno zajedništvo između Krista i nas zove se CRKVA. Crkva je Tijelo Kristovo, kako kaže sv. Pavao. Darivajući Duha Svetoga Isus svoju braću, sazvanu iz svih naroda, na otajstven način sastavlja kao svoje Tijelo. To Tijelo je CRKVA, koja nije tek okupljena – ona je ujedinjena u Kristu, u njegovu Tijelu.

„U tom se Tijelu Kristov život izliva na vjernike, koji se po sakramentima, otajstvenim ali zbiljskim načinom, sjedinjuju s trpećim Kristom“ (Lumen gentium 7).

82. *Kako u Apostolskom vjerovanju, a kako u Nicejsko–carigradskom vjerovanju izražavamo vjeru u svetu Crkvu?*

U Apostolskom vjerovanju govorimo:

„Vjerujem u – svetu Crkvu katoličku“.

U Nicejsko–carigradskom vjerovanju, koje redovito molimo nedjeljom u misi, govorimo:

„Vjerujem u – jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu.“

83. *Što znači „jedna“ Crkva?*

Crkva je jedna po svom izvoru. Njezin izvor je u Presvetom Trojstvu u kojem je trojstvo osoba, jednoga Boga – Oca, Sina i Duha Svetoga. **Kao što je Bog jedan, tako je i Crkva jedna.**

Crkva je jedna i po svom utemeljitelju Isusu Kristu koji je svojim križem sve ljude pomirio s Bogom, ponovno uspostavio jedinstvo svih u jednom narodu Božjem (Crkvi) i u jednom Tijelu. Taj jedan narod je Božji narod u koji se ulazi po vjeri i krštenju.

Svi su ljudi pozvani u novi Božji narod, da bi u Kristu bili jedna obitelj i jedan narod koji je Krist povezao novim Savezom u svojoj krvi, prolivenoj za naše spasenje.

84. *Što znači „sveta“ Crkva?*

Crkva je sveta, jer joj je začetnik Bog. Krist se predao u muku, smrt i uskrsnuće da posveti svoju Crkvu. Duh Sveti tu svetost neprestano oživljuje. Svetost Crkve sja u svetima, a na osobiti način u Blaženoj Djevici Mariji, koja je Majka Crkve.

85. *Što znači „katolička“ Crkva?*

Crkva je katolička, jer je s porukom spasenja poslana svim narodima. Obraća se svim ljudima. Nikoga ne isključuje. Obuhvaća sva vremena. To nam osobito svjedoče misionari, navjesticitelji Riječi Božje.

86. *Što znači da je Crkva „apostolska“?*

Crkva je apostolska, jer je sagrađena na dvanaestorici apostola. Isus je rekao Petru: „Ti si Petar – Stijena, i na

toj stijeni sagrađit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati“ (Mt 16,18).

Sveti Ivan, u viđenju gleda novi Jeruzalem – Crkvu i piše: „Gradske su zidine imale dvanaest temelja, a na njima dvanaest imena dvanaestorice apostola Jaganjčevih“ (Otk 21,14).

87. *Nabroji tek neka od imena dvanaestorice apostola.*

Petar, Jakov, Ivan, Andrija, Filip, Bartolomej, Matej, Toma, Jakov Alfejev, Tadej Šimun Kanaanac i Juda Išariotski koji je izdao Isusa.

88. *Kojim riječima je Petar ispovjedio svoju vjeru, pa ga je Isus postavio na čelo apostolskog zbora?*

Krist je pitao svoje učenike, kad su bili u Cezareji Filipovoj: „Što govore ljudi – tko je Sin Čovječji? (...) „A vi, što vi kažete, tko sam ja? Šimun Petar prihvati i reče: Ti si Krist–Pomazanik, Sin Boga živoga.“ Nato ga Isus postavlja na čelo apostolskog zbora, predaje mu **prvenstvo**, ovim riječima: „Blago tebi, Šimune, sine Jonin, jer ti to ne objavi tijelo i krv, nego Otac moj, koji je na nebesima. A ja tebi kažem. Ti si Petar – Stijena i na toj stijeni sagrađit ću Crkvu svoju i vrata paklena neće je nadvladati. Tebi ću dati ključeve kraljevstva nebeskoga, pa što god svežeš na zemlji, bit će svezano na nebesima: a što god odriješiš na zemlji bit će odriješeno na nebesima“ (Usp Mt 16,13–19).

89. *Tko su apostoli i njihovi pomoćnici?*

Nasljednici apostola su **biskupi** koji su učitelji i primjeri bratske ljubavi. Oni su temelj jedinstva u svojim mjesnim Crkvama, pa tako vrše pastirsku službu nad dijelom Božjeg naroda koji im je povjeren. Pri tome im pomažu **svećenici i đakoni**.

90. *Koja je uloga svećenika?*

Svećenik vodi svoju župnu zajednicu, svoju misiju, u kojoj propovijeda, drži vjeronauk, predsjedava euharistijskom slavljem, dijeli svete sakramente, poglavito krštenje, ispovijed–pokoru, pričest. Pohađa obitelji. Vodi skrb za bolesnike, maže ih svetim uljem (dijeli im sakrament bolesničkog pomazanja). Vodi dobrotvornu djelatnost u svojoj župi (Caritas).

91. *Tko je papa?*

Papa je Petrov nasljednik, Kristov namjesnik na zemlji. Gospodin je Petru predao ključeve kraljevstva nebeskog. Papa – rimski biskup – je glava biskupskom zboru.

92. *Kakvu vlast ima papa?*

„Po Božjoj uredbi papa ima vrhovnu, potpunu, neposrednu i opću dušobrižničku vlast za dobro duša“ (Ch D,2).

93. *Što postajemo po sakramentu svetoga krštenja?*

Po sakramentu svetoga krštenja postajemo **djeca Božja, članovi Crkve, baštinici neba**.

Bog na nas misli odvijeka i sve poziva u svoju obitelj, svoju Crkvu – „Gledajte, koliko nam je ljubav darovao Otac: djeca se Božja zovemo i jesmo“ (1 Iv 3,1).

Kao kršteni imamo krsnu obvezu svake nedjelje sudjelovati u svetoj misi, slušati riječ Božju, blagovati Tijelo Kristovo i po tome živjeti i djelovati – činiti dobro.

9. Živimo kao djeca Božja

94. Što znači kršćanski živjeti?

Kršćanski život djece i roditelja, svih vjernika, označen je ljubavlju i molitvom. To se najbolje vidi po sudjelovanju u nedjeljnoj misi.

Kršćanski živjeti znači biti poslušan zapovijedi Isusovoj kojom nas poziva na ljubav prema Bogu i braći: Novu vam zapovijed dajem – „Ljubite jedan drugoga kao što sam ja ljubio vas. Nitko nema veće ljubavi od ove: položiti vlastiti život za svoje prijatelje. Vi ste moji prijatelji ako činite što vam zapovijedam...“ (Usp. Iv 15,12–14 i 9–10).

95. *Da bismo mogli Boga ljubiti djelom i istinom a ne samo riječju i jezikom, Bog nam je dao 10 svojih svetih zapovijedi, koje se sažimlju u zapovijed ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Nabroji 10 Božjih zapovijedi.*

- Ja sam Gospodin Bog tvoj: nemaj drugih bogova uz mene.
 - Ne izusti imena Gospodina Boga svoga uzalud.
 - Spomeni se da svetkuješ Dan Gospodnji (nedjelju).
 - Poštuj oca i majku da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji.
 - Ne ubij.
 - Ne sagriješi bludno.
 - Ne ukradi.
 - Ne reci lažna svjedočanstva.
 - Ne poželi tuđeg ženidbenog druga.
 - Ne poželi nikakve tuđe stvari.
- (Knjiga Izlaska 20,1–17)

96. Gdje počinje odgoj za Božje zapovijedi?

Odgoj za vršenje Božjih zapovijedi i život po Božjim zapovijedima započinje **u obitelji**.

97. Što savjetuje sv. Pavao za skladen obiteljski život?

Za skladen obiteljski život sv. Pavao savjetuje: **milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost, podnositi jedni druge praštajući. Povrh svega ljubav.** To je sveza savršenstva među ljudima. Mir Kristov neka upravlja srcima vašim. I zahvalni budite (usp. Kol 3,12–15).

Za skladen obiteljski život sv. Pavao savjetuje: milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost, podnositi jedni druge praštajući. Obitelj je zajednica međusobnog poštovanja među bračnim drugovima, roditeljima i djecom, i svim ostalim članovima obitelji. Obitelj je prva i najvažnija škola vjere, molitve i života. Na slici: proslava zlatnoga pira u velikoj obitelji Radić

Bog u svojoj zapovijedi za obitelj (četvrta Božja zapovijed) traži od svih nas – „Poštuj“, oca i majku... Obitelj je zajednica međusobnog poštovanja među bračnim drugovima, između roditelja i djece, između svih članova obitelji – svih naraštaja.

98. *Kako Sveti Otac Ivan Pavao II. svjedoči suosjećanje Crkve s onima koji su u nevolji?*

Sveti Otac Ivan Pavao II. trajno svjedoči da Crkva poput obitelji suosjeća s onima koji su u nevolji. Tako je Sveti Otac 12. i 13. travnja 1997. prilikom svoga apostolskog pohoda Bosni i Hercegovini rekao: „Želim zagrliti sve stanovnike ove toliko napaćene zemlje, navlastito one koji su prerano izgubili svoju dragu osobu, one koji na svom tijelu nose biljege rata i one koji su ovih dugih godina nasilja bili prisiljeni napustiti svoje domove. Neka svatko od tih ljudi zna da u Papinu srcu ima povlašteno mjesto. U mojem me zalaganju za **promaknuće mira** u ovoj zemlji vodila želja da se osigura **poštivanje svakog čovjeka i njegovih prava**, bez obzira na narodnu ili vjersku pripadnost, jer su mi u srcu navlastito **najsiromašniji i oni koji su u nevolji**.“

99. *Molitva je razgovor s Bogom u tišini srca. Kako se možemo moliti i tko u nama moli Oca?*

U tišini svetišta našeg srca Bog nam govori o našim dragima, o obitelji, prijateljima, o svim ljudima. Kada slušamo taj Božji glas, i kad o tome razgovaramo s Bogom, mi smo na najboljem putu molitve. **Duh Sveti moli s nama Oca nebeskoga.**

Lijepo je moliti sam, ali je još ljepše moliti zajedno – kod kuće s obitelji, u školi, u crkvi, s prijateljima... Možemo moliti riječima, pjevajući, u tišini, kretnjama, ali uvijek srcem.

100. *Kako vjernik – Božje dijete započinje, a kako završava dan?*

Najljepše je kada dan započnemo **znakom svetoga križa i molitvom**, a završavamo **kajanjem i pohvalama Gospodinu** za proživljeni dan. Jutarnjim znakom svetoga križa na svom tijelu stavljamo se pod zaštitu svetoga znaka po kojemu smo spašeni – Krista raspetoga.

101. *Koja je najljepša molitva i tko nas ju je naučio moliti?*

Najljepšu molitvu – **Oče naš – naučio nas je Krist Gospodin**, naš jedini Učitelj u molitvi.

Oče naš, koji jesi na nebesima, sveti se ime tvoje. Dođi Kraljevstvo tvoje. Budi volja tvoja, kako na nebu tako i na zemlji. Kruh naš svagdanji daj nam danas. I otpusti nam duge naše kako i mi otpuštamo dužnicima našim. I ne uvedi nas u napast, nego izbavi nas od zla. Amen.

102. *Kako žive djeca Božja?*

Na to pitanje odgovara nam sveti Pavao: „Neka vaša ljubav bude nehinjena! Zazirite oda zla, prijanjajte uz dobro! **Srdačno se ljubite pravim bratoljubljem!**

Pretečite jedni druge poštovanjem! U revnosti budite hitri, u duhu gorljivi, Gospodinu služite! U nadi budite radosni, u nevolji strpljivi, u molitvi postojani! Pritječite u pomoć svetima u nuždi, gajite gostoljubivost!“

(Vi pročitajte cijeli odlomak Pavlove poslanice Rimljanima iz koje smo preuzeli glavne značajke života djece Božje – Rim 12,9–21).

102. *Nakon ratnih razaranja, nasilja svake vrste, što je najpotrebnije među ljudima?*

Sveti Otac Ivan Pavao II. upozorio nas je 10. i 11. rujna 1994. godine u Zagrebu a to je ponovio i 13. travnja 1997. u Sarajevu: „**Oprostimo i zatražimo oprostjenje**“. Ako je Krist naš Zagovornik kod Oca, onda ne možemo ne izgovoriti te riječi. I onda ne možemo ne krenuti tim teškim ali nužnim putem oprostjenja koji vodi k dubokom pomirenju.

Oprosti i primi mir, napomenuo sam u ovogodišnjoj poruci za Svjetski dan mira...”

103. *U kojoj nam prispodobi Isus daje najstvarniji primjer milosrdnog praštanja?*

Najzorniji primjer Božjeg milosrdnog praštanja dao nam je sam Isus u **prispodobi o milosrdnom Ocu** koji velikuodušno prima rasipnog sina. To je zapisao evangelist sveti Luka (15, 1–30).

104. *Poveži prispodobu o milosrdnom Ocu i rasipnom sinu sa sakramentom svete ispovijedi i slavljem svete mise?*

Ne možemo biti dostojni dionici gozbe u domu Očevu, bez kajanja i oprostjenja grijeha.

Oproštenje koje nam predaje svećenik u sakramentu ispovijedi – pokore: „I ja te odrješujem od grijeha tvojih, u ime Oca i Sina i Duha Svetoga – Amen“, dar je i plod Isusove muke, smrti i uskrsnuća. Ta nas istina potiče na iskreno priznavanje grijeha u ispovijedi, na skrušeno kajanje, odluku promijeniti svoj život – ostaviti se grijeha. Iskreno priznavanje grijeha u svetoj ispovijedi odgovara riječima rasipnog sina u prispodobi – Oče, sagriješih...

Skrušeno kajanje odgovara sinovljevom priznanju – nisam dostojan. Odluka promijeniti svoj život, odgovara onoj odluci koju je donio rasipni sin daleko od kuće očeve – Ustat ću i poći k ocu...

Gozba koju priređuje otac da proslavi sinovljev povratak i novi život jest sveta misa kojom Otac nebeski slavi naš povratak u njegov dom.

III. DUH SVETI POSVETITELJ

1. Duh Sveti životvorac

105. *Tko je Duh Sveti i kako ga slavimo?*

Duh Sveti je vlastito ime za treću božansku osobu. Častimo ga i slavimo skupa s Ocem i Sinom, prvom i drugom božanskom osobom. To ispovijedamo u Vjervanju kada govorimo: „**Vjerujem... i u Duha Svetoga, Gospodina i životvorca; koji izlazi od Oca i Sina, koji se s Ocem i Sinom skupa časti i zajedno slavi: koji je govorio po prorocima.**“

Riječ „Duh“ je prijevod hebrejske riječi „ruah“ koja u prvotnom smislu znači „dah“, „zrak“, „vjetar“. Jako je važno uočiti raznolikosti, ali i sličnosti u različitim jezicima. „Duh“ uvijek označava ono što je u biću bitno i neuhvatljivo, ali po čemu je to biće upravo ono što jest, a ne nešto drugo.

106. *Kako je Isus Krist nastupao i kako je nazivao Duha Svetoga?*

Isus Krist je nastupao **kao Učitelj i Spasitelj „pun Duha Svetoga“**. On je bio „pomazan Duhom Svetim“ – a naziva ga „Braniteljem“ i „Duhom Istine“ koji od „Oca izlazi“ i kojega će poslati svojim učenicima. Taj Duh Sveti je zapravo Duh Boga Oca i Sina Isusa Krista. On je njihova uzajamna ljubav kojom Otac i Sin i nas darivaju; On je s Ocem i Sinom pravi Bog.

107. *Što pokazuje biblijska priča o Kuli Babilonskoj?*

Biblijska priča o Kuli Babilonskoj najzornije prikazuje **posljedice čovjekove neposlušnosti i oholosti prema**

Bogu. U njoj stoji da ljudi „više nisu mogli razumjeti govora jedan drugome“ (Post 11,7). Tu se Božji duh još ne otkriva kao osoba, već **kao božanska sila** koja preobražava ljudska bića. Svojom ohološću i buntovništvom čovjek narušava djelovanje Duha Svetoga, te time otvara vrata neredu, mukama, grijehu – pojavljuju se sukobi, nesloga i nerazumijevanje u kojemu trpe svi, „i pravednici i nepravednici“.

Nered i nesklad narasli su poput Kule Babilonske, toliko da se ljudi više nisu mogli sporazumijevati. No Duh Božji Životvorni ne može ostati zarobljen pod ruševinama čovjekova grijeha, te Bog najavljuje izlazak iz mračnog i grešnog nesklada (govor zmiji, Post. 3, 15).

108. *Gdje je bio Duh Božji na početku stvaranja?*

„U početku stvori Bog nebo i zemlju. Zemlja bijaše pusta i prazna; tama se prostirala nad bezdanima i **Duh Božji lebdio je nad vodama**“, piše u knjizi Postanka 1,1. Duh Božji lebdio je nad bezdanom prakaosa i sve je stvorenje nastalo snagom tog stvaralačkog daha koji je pratio Božju Riječ (na hebrejskom jeziku – „dabar“). Dakle, Duh Božji je Životvorac, onaj koji svemu daje život.

109. *Kako je čovjek postao „živa duša“?*

„Jahve, Bog, napravi čovjeka od praha zemaljskoga i u nosnice mu **udahne dah života**. Tako postane čovjek živa duša“ (Post 2,7). Očitovanje Duha Božjega tu se potvrđuje – on **udahnuje** dah života čovjeku, a čovjek je kruna stvaranja Boga Stvoritelja.

110. *U čemu se može vidjeti stvaralačko djelovanje Duha Božjega?*

Svjetlo, voda, zemlja, vatra – sve što živi i miče se na zemlji, u moru i zraku, sve što raste i razvija se – sve to očituje Duha Boga Stvoritelja i Duha Životvorca, a najviše u stvaranju čovjeka, koji od njega dobija dah života i kojega postavlja za gospodara svega stvorenoga.

Caritas je služba ljubavi prema bližnjima, osobito bolesnima, nemoćnima, obespravljenima. To je jedna od najvažnijih kršćanskih zadaća.

2. Duh koji blagoslivlja

111. *Kada i u kojem obliku se u Bibliji pojavljuje pojam "blagoslov"?*

Pojam „blagoslov“ pojavljuje se u Knjizi Postanka, što znači već od samog početka stvaranja (Post, 1,28) – kada Bog stvori čovjeka – novi život: „I blagoslovi ih Bog“. Blagoslov je uvijek **povezan s darom života**, s plodnosti života i širenjem života. Možemo reći da blagoslov daje puninu života, pa tu možemo također prepoznati djelo Duha Svetoga.

112. *Čime i kako je Bog nagradio Abrahamovu vjeru?*

Bog Abrahamovu vjeru nagrađuje tako da mu šalje **blagoslov, sina Izaka**, a preko njega blagoslivlja cijelo njegovo potomstvo. „Velik ću narod od tebe učiniti, blagoslovit ću te, ime ću ti uzveličati, i sam ćeš biti blagoslov. Blagoslivljat ću one koji te blagoslivljali budu... sva plemena na zemlji tobom će se blagoslivljati...“, stoji u Post. 12,2-4. Hebrejski narod kasnije je upotrebljavao taj izraz da izrazi iskustvo pomirenosti s Bogom, objasni plodnost i blagostanje, a kasnije i kao pozdrav, koji znači veličanje Boga i zahvaljivanje Gospodinu.

113. *Čijim je darom Abraham povjerovao Bogu?*

Abraham ima veliku vjeru i poslušan je **glasu i poticajima Duha Svetoga**. Povjerovao je svim obećanjima Jahvinim. Povjerovao je darom Duha Svetoga. Bog obećava Abrahamu potomstvo koje je plod te njegove vjere i moći

Naša vjera uči da postoje duhovna netjelesna bića koje Sveto pismo naziva anđelima. Oni su osobna i besmrtna stvorenja, poslušni riječi Božjoj i služe Gospodinu

Duha Svetoga. U toliko velikoj Abrahamovoj vjeri bit će blagoslovljeni svi narodi na zemlji: „...sva plemena na zemlji tobom će se blagoslivljati...“ Taj blagoslov i dar Duha Svetoga dobit će i Isusovi učenici.

114. *Kakva je veza između Mojsija i Duha Svetoga prema Knjizi Izlaska?*

I Mojsije je poslušan **glasu i poticajima Duha Svetoga**. Odaziva se pozivu i vodi izraelski narod iz egipatskog ropstva u slobodu Obećane zemlje – cijelim putem na djelu je Duh Sveti, Duh Gospodnji koji prosvjetljuje „starješine izraelske“ da mogu svesrdno pomagati Mojsiju (Br 11,25). Prisutnost Duha i zahvaćanje u povijest izraelskog naroda očitava se i kod pripovijedanja o Mojsiju kada silazi s brda Sinaja noseći ploče Saveza za svoj narod. Duh Božji obasjavao je njegovo lice (usp. Izl. 34,29–35).

115. *Što nam Bog želi poručiti preko djelovanja Duha Svetoga u Mojsijevu životu?*

Preko Mojsija Bog izražava svoju nakanu, Božji plan, da **Duh Sveti neprestano ulazi u ljudsku povijest i povijest pojedinca, pa tako vodi tijekom vremena i svakoga od nas putem spasenja** – kao što je vodio Izrael – svoj odabrani narod.

116. *Što i kako o Duhu Svetom piše prorok Izaija?*

Izaija, prorok nade i spasenja, naviješta Mesiju, Spasitelja, Emanuela, što znači „Bog s nama“. „Na njemu će Duh Gospodnji počivati, duh mudrosti i umnosti, duh savjeta i jakosti, duh znanja i straha Gospodnjega“ (Iz. 11,1–2).

117. *Kakvoga kralja i kakvo kraljevstvo naviješta prorok Izaija?*

Izaija propovijeda i govori o dolasku **Božjega „Pomaznika“ (Mesije, Krista)** koji će uspostaviti **novi Božji svijet među ljudima** – koji će nered i nesklad ponovo dovesti u red i sklad. On će biti drugačiji od svih ostalih kraljeva i uspostaviti će **kraljevstvo drugačije od svih ostalih kraljevstava, gdje neće biti straha, mržnje, boli, rata, neprijateljstva, nepravde**, već će ... vuk prebivati s janjetom, ris ležati s kozlićem, tele i lavić zajedno će pasti...“ (Iz. 11,5–10). Po svim tim obećanjima Duh Gospodnji obnovit će srca ljudi upisujući u njih novi Savez.

118. *Tko je Ivan Krstitelj i što on naviješta?*

Ivan Krstitelj je sin Zaharije i Elizabete, rođakinje Blažene Djevice Marije. On je **glasnik Radosne vijesti** o Isusovu dolasku. On je posljednji prorok Staroga zavjeta i **Kristov preteča**. Propovijedao je **obraćenje i krštenje** na „otpuštenje grijeha“. Posvjedočio je da je Isus – Mesija. „Ja sam Glasnik koji viče u pustinji: Pripravite put Gospodnji!“ (Iv. 1,23).

119. *Što je Ivan Krstitelj rekao o Duhu Svetom?*

„Onaj koji me posla vodom krstiti, reče mi: Na koga vidiš da Duh silazi i ostaje na njemu, to je onaj koji krsti Duhom Svetim. Ja sam vidio i svjedočim: On je Sin Božji!“ (usp. Iv. 1,33–36). Ivan je naviještao Onoga (Isusa) koji „donosi“ Duha Svetoga (Lk. 3,16).

3. Duh Sveti u Isusovu životu

120. *Koje su dvije osobe u Novom zavjetu središnje osobe došašća ili adventa?*

Ivan Krstitelj, koji je propovijedao obraćenje, i **Blažena Djevica Marija**, kojoj je anđeo Gabrijel navijestio rođenje Spasitelja.

121. *Prepričaj ili opiši kako je anđeo Gabrijel navijestio Mariji Isusovo rođenje?*

„Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenuti mu ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. Njemu će Gospodin Bog dati prijestolje Davida, oca njegova i kraljevat će nad domom Jakovljevim uvijek i njegovu kraljevstvu neće biti kraja... Duh Sveti sići će na te – odgovori joj anđeo – i sila Svevišnjega će te osjeniti; zato će se dijete koje ćeš roditi zvati svetim, Sinom Božjim“.

To je jasna potvrda djelovanja Duha Svetoga u našoj ljudskoj povijesti, ali i u nama ljudima, a Marija na sve to velikodušno pristaje u živoj vjeri kao „službenica Gospodnja“.

122. *U kojoj se kršćanskoj molitvi spominje događaj anđelova navještenja Mariji?*

Ta molitva ima više naziva: **Anđeoski pozdrav, Gospin pozdrav, Anđeo Gospodnji**.

123. *Što povezuje događaj Isusova krštenja na rijeci Jordanu i događaj Pedesetnice odnosno Duhova?*

Povezuje ih **događaj silaska Duha Svetoga**. To je jedan od glavnih događaja u Isusovu životu. Kao što događaj Duhova ili Pedesetnice, silaska Duha Svetoga na apostole bitno oblikuje i određuje tijek njihova života, tako i Isusovo krštenje na rijeci Jordanu bitno određuje njegov daljnji životni put. Nakon toga Isus prihvaća i započinje svoje mesijansko poslanje. Svojim krštenjem rekao je „da“ poniženju i žrtvi (muci i smrti).

124. *Koje se otajstvo objavljuje u silasku Duha Svetoga na Isusa kod njegova krštenja?*

Otajstvo Presvetoga Trojstva. Duh Božji silazi na Isusa i objavljuje otajstvenu vezu između Oca i Sina i Duha Svetoga, to jest otajstvo jednoga Boga u tri božanske osobe.

125. *Koja su tri glavna događaja u Isusovu životu u kojima se pokazuje snažna nazočnost Duha Svetoga?*

Isusovo utjelovljenje, raspeće na križ i uskrsnuće od mrtvih.

126. *Što je Duh Sveti učinio s Isusom nakon njegova krštenja?*

Blažena Djevica Marija povjerovala je anđelovim riječima da „Bogu ništa nije nemoguće“ i postala „službenica Gospodnja“, odnosno Isusova majka. Ona je Majka Crkve i moćna zagovornica. Na slici: okrunjena Gospa u župnoj crkvi Marijina uznesenja u Uskoplju (G. Vakufo)

Primivši krštenje „Isus se, pun Duha Svetoga, vratio s Jordana i Duh ga je **četrdeset dana vodio pustinjom** gdje ga je iskušavao đavao“ (Lk. 4,1 ili Mt. 4,1). Sotona je želio odvratiti Isusa od poslušnosti Ocu nebeskome. Želio je obezvrijediti Božji naum i dovesti ga do besmisla, pa poziva Isusa na pobunu protiv Oca nebeskoga, misleći da će tako srušiti čvrsti odnos koji je Otac proglasio i posvjedočio na Isusovu krštenju na Jordanu.

127. *Koje su tri kušnje kojima je đavao iskušavao Isusa u pustinji i što one označuju (Lk 4,1–11)?*

Prva: Ako si Sin Božji, reci da ovo kamenje postane kruhom...

Druga: Ako si Sin Božji, baci se s vrha Hrama...

Treća: Dat ću ti sva bogatstva svijeta, ako mi se ničice pokloniš...

Isus u sili Duha Svetoga odgovara „Odlazi, Sotono! Ta pisano je: Gospodinu, Bogu svome jedinom se klanjaj i njemu jedinome služi!“. Đavolski naum nije uspio, Isus ga je pobijedio.

Kod **prve** kušnje đavao je htio Isusa nagovoriti da svoju duhovnu moć iskoristi u sebične zemaljske svrhe.

U **drugoj** kušnji đavao pokušava Isusa nagovoriti da se na magijski način pokuša spasiti od smrti i tako zloupotrijebi svoju vjeru u Boga.

U **trećoj** kušnji nastoji da se Isus, ali i mi, podloži đavolskim snagama zla kako bi se domogli zemaljske vlasti i odrekli se Božjega vladanja.

128. Kakva je veza između Isusova krštenja i naših svetih sakramenata?

Kao što je Isusovo krštenje na rijeci Jordanu bitno odredilo njegov život, gdje on prihvaća i započinje svoje mesijansko i otkupiteljsko poslanje, tako **sveti sakramenti bitno oblikuju i određuju naš kršćanski život**. Sakramenti nam daju milost od Boga koja nam omogućava primanje darova Duha Svetoga i rast u čovječnosti, mudrosti, vjeri, ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Svi smo mi trajno izloženi sličnim kušnjama kojima je bio izložen Isus. Primanje sakramenata pomaže nam da se odupremo takvim kušnjama i jača nas u trajnom odupiranju takvim napastima.

Silazak Duha Svetoga (Duhovi, Pedesetnica, Pfingsten) zbio se pedeseti dan nakon Isusova uskrsnuća. „I ukazaše im se jezici kao od plamena... svi se napuniše Duha Svetoga“, pišu Djela apostolska 2,1–4.

4. Molitva u Duhu Svetom

129. Kako je Isus učio moliti svoje učenike?

U mnogo navrata Isus je pokazao učenicima kako treba da mole. Te Isusove pouke o molitvi vrijede i za nas. **Post, pokora i odricanje, ali i radost, prate kršćansku molitvu.** Isus nam pokazuje da je molitva razgovor s Bogom i Božjim ugodnicima odnosno svecima. Molitva je izvor radosti, utjehe i nade koje nam dariva Duh Sveti.

130. Kad su učenici molili Isusa da ih nauči moliti, koju im je molitvu Isus izrekao?

Molitvu Gospodnju ili Očenaš.

131. Kada i kako Isus predaje Duha svojim učenicima?

Na Uskrs uvečer Isus predaje Duha svojim učenicima ovako: „Dahne u njih i kaže im: Primite Duha Svetoga! Kojima oprostite grijehe, oprosteni su im; kojima zadržite, zadržani su im“ (Iv 20,22–23).

132. Koji evanđelist opisuje Duha Svetoga kao osobu, koja će svjedočiti za Isusa?

Evanđelist Ivan opisuje Duha Svetoga kao osobu. To se osobito vidi u 13., 14., 15., 16., i 17. poglavlju njegova Evanđelja. Tu nam Isus sam pruža mogućnost da upoznamo Duha Svetoga koji nije samo „sila“, „snaga“ i „moć“ već osoba koju će On poslati (Branitelj) i koja će za njega svjedočiti. To su poglavlja u kojima Ivan opisuje Posljednju večeru, obećanje Duha Svetoga, njegovo djelovanje, pobjedu nad svijetom i Isusovu velikosvećeničku molitvu... A kada dođe Branitelj – koga ću vam poslati od Oca – Duh Istine koji od Oca izlazi – on će svjedočiti za mene... (usp. Iv. 15,26).

133. U kojem trenutku Isusova života se proslavlja trojedin Bog?

To je trenutak, ili kako Isus veli „čas“, u kojem on svojom smrću na križu pobjeđuje smrt, a Duh Sveti potvrđuje svemu svijetu da je Isusov put bio istinit i pravedan. To je trenutak proslave trojedinog Boga: „Oče, došao je čas; proslavi Sina svoga da Sin proslavi tebe...“ (Iv 17). Isus se uvijek obraća Ocu kada govori učenicima: „Neću vas ostaviti kao siročad: doći ću k vama i molit ću Oca... On će vam dati drugog Branitelja da bude s vama zauvijek...“ (Otac – Sin – Duh Sveti). Isus nas oslobađa od zla i dariva nam svoga Duha, te tako jamči i obećaje prisutnost trojedinog Boga u svakom vjerniku.

134. Što označava voda pri podjeljivanju sakramenta krštenja?

Voda označuje **djelovanje Duha Svetoga u krštenju**, a to znači da je naše rađanje na božanski život dar Duha Svetoga. Voda je i znak pranja i čišćenja – ispiranje grešnosti i ulazak u novi život.

135. Kako se podjeljuje sakrament potvrde ili krizme?

Sakrament potvrde ili krizme podjeljuje se **mazanjem krizmanim uljem na čelu krizmanika, i to uz polaganje ruke i riječima: „Primi pečat dara Duha Svetoga“.** Tako je potvrđenik zauvijek „obilježen“ Božjom ljubavlju i svojim obećanjem da će biti vjernik. Taj je „biljeg“ pred Bogom „neizbrisiv“. Po sakramentu potvrde na poseban način primam dar Duha Svetoga, a On nas svojom snagom učvršćuje i utvrđuje u vjeri i ljubavi.

136. Što predstavlja i označava oganj (vatra) u djelovanju Duha Svetoga?

Oganj ili vatra je znak sile Duha Svetoga koja sve mijenja i preobražava. Ivan Krstitelj najavljuje Isusa kao onoga koji dolazi „krstiti Duhom Svetim i ognjem...” (Lk 3,16 i Mt. 3,11). I Isus je sam rekao: „Oganj dođoh baciti na zemlju, pa kako bih želio da je već planuo!” (Lk. 12,49). I na dan Pedesetnice (Duhova) Duh Sveti silazi na učenike i Mariju u obliku plamenih jezika. Sv. Pavao moli vjerničke zajednice, kojima se obraća: „Duha ne gasite!” „Žar je ljubavi – žar vatre i plamena Božjega. Mnoge vode ne mogu ugasiti ljubav, niti je rijeke potopiti...” (Pjema nad pjesmama 8,6–7).

137. Zašto umjetnici slikaju Duha Svetoga u obliku goluba i golubice?

Ta je slika povezana s Isusovim krštenjem na rijeci Jordanu. Kada je Isus na krštenju izlazio iz vode, Duh Sveti je i u obliku goluba sišao na njega i na njemu ostao. „Otvoriše se nebesa i ugleda Duha Svetoga gdje silazi kao golub i spušta se na njega” (Mt 3,16).

I na svršetku općeg potopa Noa šalje golubicu koja mu se vratila i donijela u kljunu svježu maslinovu grančicu, što je bio znak da se voda povukla; da je sve spremno za ponovni život i da Bog želi ponovno Savez s čovjekom.

Kasnije **golubica s maslinovom grančicom u kljunu postaje simbolom mira**, kao što je i Isus Krist sami mir.

138. Kada je Duh Sveti sišao na Isusa a kada na Crkvu?

Duh Sveti je sišao na Isusa **na rijeci Jordanu**, kada se Isus krstio. **Na dan Pedesetnice** (50 dana poslije Uskrsa) Duh Sveti je sišao na Isusove učenike i njegovu majku Mariju, dakle na Crkvu. No Bog je obećao Duha Svetoga još u Starom zavjetu, što je zapisao **prorok Joel** (3,1–5): „Poslije ovoga izliti ću Duha svoga na svako tijelo i proricat će vaši sinovi i kćeri... Čak ću i na slugu i sluškinje izliti Duha svojega u dane one”.

139. Opiši silazak Duha Svetoga na osnovi pisanja Djela apostolskih?

„Kada napokon dođe Pedeseti dan svi su bili skupljeni na istome mjestu. Tada iznenada dođe neka buka s neba, kao kad puše silan vjetar, pa ispuni svu kuću u kojoj su boravili. I ukazaše im se **jezici kao od plamena** i razdijeliše se te nad svakoga od njih siđe po jedan. Svi se oni napuniše Duha Svetoga te počеше govoriti tuđim jezicima, kako ih je već Duh nadahnjivao da govore” (Dj. 2,1–4).

140. Kako Duh Sveti vodi Crkvu?

Duh Sveti okuplja Crkvu „u ime Oca, i Sina, i Duha Svetoga”, pa je nadahnjuje i podržava – izravno je uključen u svako crkveno djelo. Duh Sveti je Kristov Duh koji vodi Crkvu i ujedinjuje je u slušanju Božje riječi, u vjeri, krštenju, zajedništvu dobara, u lomljenju kruha (euharistiji). Crkva je novo stvorenje što se rodilo iz Duha Svetoga. Iskustvo Duha zbiva se u Crkvi, koji joj podjeljuje karizme i darove pomoću kojih obnavlja svoj život i djelovanje.

„Primi pečat dara Duha Svetoga!” – govori djelitelj sakramenta svete potvrde, kojim potvrđenici primaju darove Duha Svetoga te time postaju zreli i odgovorni kršćani. Na slici: krizmanici iz HKM Singen-Konstanz u manjanskom svetištu Birnau

UKRATKO

● **Wiesbaden** – U sklopu Interkulturalnog tjedna (13.–20.10.) Hrvatska kulturna zajednica priredila je 18. rujna u svečanoj dvorani Gradske vijećnice koncert hrvatske pianistice Pavice Gvozdić, koja je izvela djela F.Chopina, B. Papandopula i S. Horvata.

● **Mainz** – Cijeli osmi mjesec u Grads-koj vijećnici Mainza bila je izložba slika našega umjetnika Drage Trumbetaša, koja je održana pod geslom: „Ex libris, Initialien, Kaligraphie“. Ovoga puta Trumbetaš je izložio svoje minijature crteže, slike i grafike. Izložbu su zajednički priredili Hrvatska kulturna zajednica iz Mainza i Vijeće stranaca toga grada. **K.K.**

● **Koblentz** – Tradicionalni godišnji izlet mješovitog zbora Misije iz Mannheima doveo je njegove članove i voditelje ovoga puta u Koblenz. Pjevači iz Mannheima razgledali su stari grad i ostale znamenitosti ovoga lijepoga grada te se provozali Rajnom. Domaćica članovima zbora i njihovu župniku vlč. Vinku Radiću bila je Dragica Žimbek, pastoralna suradnica u Misiji Koblenz. **J.V.**

● **Düsseldorf** – U sklopu redovite školske nastave počela je još 10. kolovoza u pokrajini Sjeverna Rajna Vestfalija i dopunska nastava hrvatskoga jezika i kulture. Kao i u svim hrvatskim dopunskim školama i ovdje se ove školske godine upisao znatno manji broj polaznika. Jedan od razloga bi mogao biti i

Pjevački zbor HKM Mannheim na ulicama Koblenza

odlazak izbjegličke djece iz BiH, ali i nemar roditelja.

Za sve one koji se žele informirati o hrvatskoj dopunskoj školi u ovoj pokrajini, kao i o mjestima gdje i kada se nastava održava, može se kontaktirati Zbor hrvatskih učitelja „Ivan Gundulić“, Charlottenstr. 7, 40210 Düsseldorf, tel. 02 11/36 33 31, fax. 1 64 01 85. **J.T.**

● **Stuttgart** – Tradicionalno slavlje Gospe Velikoga Hrvatskoga Zavjeta proslavili smo na zadnju rujansku nedjelju. U dvorištu Misije (Centar) okupilo se oko 4000 vjernika obiju hrvatskih katoličkih zajednica (Centar, Bad Cannstatt). I ove godine su mladi u procesiji nosili Gospin pralik, te izveli prigodni recital. Misu je u koncelecijaciji sa stuttgartskim svećenicima, te gostima-svećenicima Tomislavom I. Međugorcem i

Ivanom Milanovićem, predvodio fra Vlado Ereš, voditelj Misije Singen-Konstanz.

On je u propovijedi istaknuo da je hrvatski narod kroz svu povijest ostajao vjeran zavjetima svojih vjernih predaka, što se vidi i danas. Svjedok te vjernosti jest i blaženi Alojzije Stepinac, koji je i svećenicima i vjernicima u dijaspori bio i ostao inspiracija i uzor. Nakon mise slavlje je nastavljeno pučkim veseljem, u kojem su nastupile misijske sekcije, grupa „Fešta“, pjevač Mucalo i mali pjevač Luka, koji ima samo pet godina, a pjeva kao veliki. Sav prihod od ovog slavlja namijenjen je siromašnoj djeci u domovini, te obiteljima hrvatskih zatvorenika iz BiH u Haagu.

U Misiji se kroz listopad održava listopadska pobožnost Gospi. Seminar za sakrament ženidbe priređuje se od 14. do 18. listopada. **M.V.**

Za zabavu pod šatorom u misijskom dvorištu u Stuttgartu pobrinuo se i ovaj mladi band

Stepinčev

Tako smo željno iščekivali da sluga Božji kardinal Alojzije Stepinac podigne na čast oltara. I smo i doživjeli. Dobili smo novoga svoga hrvatskog zagovornika kod Boga. Njemu se utječemo i molimo. Trebali bismo svaki dan u svojim obiteljskim i osobnim molitvama upraviti pogled prema njemu i izraziti mu svoje potrebe i poteškoće. Naša će kapela u Niedenu svečano dobiti veliku sliku novoga blaženika.

Uz desetu obljetnicu

Hrvatska katolička misija Ebersberg osnovana je 1988. odvajanjem dijela misije München. Proteže se na prostoru između Münchena i Rosenheima. Prostorno je velika i rastrkana. Ljudi su većinom iz naše lijepe Bosne, i to Posavine.

Narod dobar, privržen Bogu i molitvi. Boga slavimo i hvalimo na četiri mjesta: Poing, Ebersberg, Wasserburg i Höhenkirchen; pet godina posluživali smo Geretsrid, ali zbog velike udaljenosti to su preuzeli svećenici iz Münchena.

Prvi svećenik koji je došao formirati i okupiti ovu zajednicu bio je p. Miroslav Modrić. Desna ruka u njegovu izuzetno teškom poslu bile su školske sestre franjevske Splitske provincije koje rade skoro tri desetljeća u staračkom domu u Glonnu.

Prva pastoralna suradnica bila je s. Marija Petra Vučemilo. Ona se nakon četiri godine vraća u domovinu, a na

njeno mjesto dolazi s. Ljubica Bilobrk. P. Miroslav u misiji ostaje jednu školsku godinu i njegova uprava povjerava mu Misiju Neuss.

Na njegovo mjesto dolazi p. Stjepan Maleš i ostaje četiri godine. Njega zamjenjuje p. Draško Teklić koji u ovoj Misiji djeluje već šestu godinu. s. Ljubica

Ovogodišnji krizmanici HKM Ebersberg s biskupom Janjićem, sestrom Ljubicom i župnikom fra Draškom

Našim folklorašima pljeskao i kardinal Sterzinsky

HKD „Vladimir Fran Mažuranić“ organiziralo je 19. rujna predavanje s temom: „400 godina opere“. Predavanje je održano u velikoj dvorani Misije, a predavač je bila dr. Zdenka Weber, tajnica za kulturu, obrazovanje, znanost i sport u veleposlanstvu RH, ispostava Berlin.

U subotu, 5. rujna, njemačke župe dekanata Spandau u Berlinu imale su svoj dan u župi Marijinog uznesenja, Berlin-Kladow. To je bio treći po redu dekanatski dan, a geslo cjelodnevnog druženja bilo je: „Duh Božji u obitelji“. Uz njemačke župe na tom dekanatskom danu sudjeluju i vjernici stranci. Ove godine pozvani su Hrvati koji svake nedjelje slave misu u crkvi sv. Marije u Spandau. Pridružili su se vjernicima iz deset njemačkih župa. Zbor djece i mladih predvođenih č. s. Nikolinom nastupio je s četiri pjesme kod otvaranja dekanatskog dana.

Dekan Bien u svom pozdravu kazao je da se na zajedništvo ne može prisiljavati. Ono počinje rasti tamo gdje ljudi kontaktiraju jedni s drugima, gdje se otvaraju jedni za druge i nešto zajedničkoga čine. Izrazio je svoju radost što su se i hrvatski mladići i djevojke odazvali, jer osim pjesama kod otvaranja nastupio je i srednji folklor.

Folklorašima je pljeskao i prisutni berlinski kardinal Georg Sterzinsky. Program dekanatskog dana bio je protkan predavanjem, molitvom, pjesmom, diskusijama, igrama djece, druženjem u prirodi i slavljenjem svete mise koju je predvodio kardinal Sterzinsky. U koncelebraciji s njemačkim svećenicima bio je i fra Jozo, voditelj HKM Berlin.

U nedjelju, 20. rujna, održana je u Berlinu-Steglitzu „Međunarodna dječja fešta“. Organizatori su željeli povezati djecu različitih nacija koja žive u tom više-milijunskom gradu. Program je bio raznolik i šarolik. Djeca su uživala u čarolijama čarobnjaka, afričkom plesu, kazališnim komadima, crtarijama, raznim dječjim igrama, a pljeskom su ispratili i folklornu grupu naše Misije.

Mali i srednji folklor pod vodstvom gospode Nede i Mirjane izveo je kolo „Slavonija“. Povicima „Zugabe, Zugabe“ bilo je očito da se publici svidio hrvatski folklor. J. Župić

Frankfurtu

Alojzija Stepinca u nedjelju 8. studenog. Onda ćemo je postaviti u kapelu.

U subotu 7. studenoga priređuje se svečana akademija i koncert u čast novoga blaženika Alojzija Stepinca. Za tu priliku gostuje veliki muški zbor „Brodosplit“ iz Splita.

Tri dana prije ove proslave održavat ćemo duhovnu obnovu u znaku poruke i života blaženoga Alojzija u dvorani našega centra sa svečanom sv. misom i propovijedi u 19 sati.

Pogledi i poruke iz Toronta

Rudi Tomić, Pogled s Torontskog tornja, ZIRAL Mostar 1998.

Zasigurno se nitko nije toliko približio zbivanjima u Bosni i Hercegovini i Hrvatskoj s ovolike udaljenosti kao što je to učinio g. Rudi Tomić u svojoj knjizi „Pogled s Torontskog tornja“, tiskanoj u nakladi mostarskoga ZIRAL-a. Odabirom svojih radova, pisanih i objavljenih u hrvatskim glasilima u domovini i dijaspori tijekom proteklih sedam godina, Tomić se analitički i kritički osvrće na izvjesna prijeratna, ratna i poslijeratna zbivanja u RH i BiH. Kao vrsni i poznati novinar, analitičar, urednik i pjesnik on s velikom objektivnošću i odgovornošću (na 330 stranica) tumači uzroke i posljedice rata, kritizira razne čimbenike (domaće i strane), podcrtava hrvatske zablude glede suživota s drugim narodima, upućuje na štetne posljedice pogrešnih političkih poteza (što se nažalost obistinilo), daje smjernice za funkcioniranje federacije Muslimana-Bošnjaka i Hrvata i o(p)stanak hrvatstva u BiH.

U svojim povijesnim i političkim komentarima kritizira i predstavnike svoga naroda: „Moji česti kritički osvrti na moje Hrvate bili su samo obrazloženja i ocjene njihovih postupaka a nikako optužbe, napadaji ili vrijeđanja.“

Snaga autorove pisane riječi očituje se najbolje u povijesnim tekstovima: „Pola stoljeća (ne)mira u svijetu“, „Pet stoljeća hrvatske strpljivosti“, „Po jednom upoznaj sve...“, kojima je dokazao da njegove tvrdnje nisu osnovane na površnim žurnalističkim dojmovima, već su to posljedice sustavnog proučavanja problema, posebice egzozusa hrvatskoga pučanstva. Mnoge su Tomićeve misli i ideje u početku bile opasne i predskazivačke; vrlo otvorene i smjele, da bi poslije zaživjele jer su bile objavljivane u domovinskom tisku u pravi tren.

Iako živi u Torontu četrdeset godina, Tomić se može ponositi svojim poznavanjem hrvatskog jezikoslovlja. Pronicljivo i uspješno se bavi filološkim pristupom vrlo žestokom problemu

bosanskog jezika. Akademskom društvu BiH, kojemu je bio jedan od utemeljitelja, poručuje: „Pitanje bosanskog jezika je irelevantno u ovim prilikama kad se borimo za fizički opstanak, bez obzira na nekadašnje „postojanje“ takvog jezika. Jezik mora biti živ da bi mogao služiti za izražavanje narodnih osjećaja. Pune tri četvrtine stoljeća srpski režim je gurao „srpskohrvatski“ i „jugoslavenski“ jezik.“

Padom Jugoslavije nestalo je i tog jezičnog čudovišta. Ako se zbilja htjelo oživotvoriti bosanski jezik, onda je trebalo na tom jeziku pisati knjige i učiti djecu, makar u podrumima, kao što su nas naši roditelji učili hrvatski jezik. Da je kojim slučajem bilo toliko oduševljenja za bošnjaštvo kao što je bilo za jugoslavenstvo, onda nikada ne bi došlo do uspostave druge Jugoslavije.“

Također je uočljiv autorov zavidan novinarski profesionalizam za kojega je dobio sva najvrjednija kanadska odličja. „Tekstovi u ovoj knjizi poredani su kronološki, ali budući da skaču s teme na temu čitaju se naizust. Lakoj čitljivosti i zanimljivosti pridonosi i zavidna raznovrsnost autorskih priloga. Knjiga sadrži gotovo sve žurnalističke forme, od vijesti, komentara i reportaža do zrelih političkih eseja i kompletnih studija, uključujući čak i autorovo poetsko stvaralaštvo. Ali prije svega dugogodišnje žurnalističko iskustvo, stvarano i profilirano tridesetak godina u reviji „Hrvatski put“, dobro poznavanje povijesti, nacionalnog umjetničkog blaga i državotvornih hrvatskih ideja, izoštren sluh za esencijalno i izrazita dobronamjernost u kritici, Rudiju Tomiću osiguravaju ugled kompletnog autora“, naglašava u predgovoru urednik ove knjige prof. Drago Marić, šef Kabineta u Ministarstvu vanjskih poslova u BiH.

Na dvije grupe tekstova treba posebice svratiti pozornost.

Prvo – najaktualniji problem u dijaspori je odluka ostati ovdje ili se vratiti u domovinu. Pretiskana knjižica „Nema

povratka u mirnu Hrvatsku“ je dosad najcjelovitija i najsuvislija analiza problema nevraćanja naših ljudi u domovinu. Tekstovi „Kako stimulirati povratak iseljenika u domovinu?“ i „Asimilacija je, izgleda, solucija“ samo dopunjuju tu analizu ostavljajući sve Hrvate u dijaspori s velikom brigom – da li ih zbilja netko poziva natrag i da li ih (te zbog čega?!) netko zbilja treba tamo?

Drugo – esejima i studijama: „Američki poklopac na bosanski lonac – i mira Bosna!“, „Pogled s Torontskog tornja“, „Post festum Sporazuma u Beogradu“, „Politika uzajamnih koncesija“... autor komentira neminovnost i tragičnost povijesnog slijeda na raskrižju stoljeća, rasap istočnoeuropskih socijalnih dogmi i integracijskih tendencija panslavizma (zbog kojih je bio oduzet i zaničkan hrvatski individualizam, te nametnuta unitaristička ideologija čime je bila sputavana hrvatska državnost), hrvatsko (ne)snalaženje u tome, uzaludnost prolijevanja hrvatske krvi (često u političke svrhe), utjecaj i pogubnost stranih uplitanja u naše prekretnice i sudbinske odluke, te iznevjerena očekivanja s kojima će Hrvati (posebice bosanski!) ući u naredno stoljeće.

Tomić je jedan od direktora Toronto Press Cluba i suradnik je Novinarstva na Mostarskom sveučilištu. Trideset i pet godina je bio urednik i vlasnik revije „Hrvatski put“ i istoimenog nakladnika. Tiskao je dvadeset i pet izdanja – djela poznatih hrvatskih autora, te na kraju – zbornik „Hrvati u Bosni i Hercegovini“. Stoga je s pravom vrlo kritičan spram domovinskih propusta i zalaže se za slobodu medija u BiH i Hrvatskoj: „Teško se, naime, oteti dojmu da mnoga hrvatska glasila, koja su izlazila tijekom jugoslavenskog režima, izlaze i danas pod istim imenima! Doduše, učinjene su manje preinake u izgledu, ali nisu dovoljne da uklone stvorene predrasude, posebice u hrvatskom iseljeništvu. Većina hrvatskih novinara i komentatora, koji su profesionalno interpretirali javna zbivanja u predratnom režimu, vrši istu dužnost i sada. Stoga je razumljivo što neki novinari teško izlaze iz okvira, iz jedno-

Fra Vjenceslav Glibotić

(1923.–1998.)

„U ljudskom životu postoje razni susreti. Najdragocijeniji su svakako oni koji se ostvaraju u vjeri – kao što je to upravo slučaj. Vjera u prekogrnbni život okupila nas je u ovoj crkvi sv. Frane u Imotskom, u kojoj se opraštamo od našeg subrata fra Vjenceslava Glibotića.

vac neizmjereno si se radovao životu i tu radost nenametljivo širio oko sebe. Sve si nas obogaćivao u naporu da doumiš najdublje tajne stvarstva. Tvoja osobna biblioteka i brojni tvoji članci, posebno oni u mjesečniku „Marija“ kojemu si dugi niz godina bio urednikom, i koji su se prvi čitali, ostaju kao neprolazno svjedočanstvo u tebi.

Kao tvoj đak, a potom kao tvoj subrat i suradnik, bezbroj sam puta iskusio kako ti je, nakon Boga, čovjek – i to svaki – bio i ostao najveća svetinja. Upravo si zbog toga volio druženje s ljudima i upravo su te zbog toga ljudi i voljeli, i cijenili i rado te viđali u svojoj sredini.

Koristim ovu prigodu da ti zahvalim za sve dobro i lijepo što smo od tebe primili. Postoje u životu stvari koje se ne mogu ničim platiti, ni zlatom, ni srebrom, ni novcem. Plaća im može biti samo jedna jedina riječ: hvala. Nju ovdje uz tvoj odar izgovaram s najvećom pažnjom i ljubavlju: hvala ti za sve.

Bog neka ti bude plaća za sve. Počivaj u miru Božjem i neka ti je laka rodna hrvatska gruda koju si ti toliko volio.

(Govor fra Josipa Bebića na sprovodu u Imotskom 25. 9. 98.)

Fra Vjenceslav (Danko) Glibotić rodio se 7. srpnja 1923. godine u Slivnu. Bio je osmo dijete oca Ivana i majke Matije, rođ. Lozina. God. 1936. se upisuje na Franjevačku klasičnu gimnaziju u Sinju, koju će, uz prekide i ratne neprilike, te noviciat, vojnu službu i zarobljeništvo u Biokovu, pohađati do lipnja 1946. Teološki studij završio je 1949. na Franjevačkoj teologiji u samostanu Gospe Lurdske u Zagrebu. Za svećenika je zaređen 1949., a mladu misu je slavio 25. ožujka 1949. u Slivnu.

Od 1949. do 1951. djeluje kao župni vikar u samostanu Majke Božje Lurdske u Zagrebu. U jesen 1951. poslan je na studij klasičnih jezika, grčkog i latinskog, na zagrebačko sveučilište, gdje će i diplomirati 1956. U god. 1956./57. predaje grčki, latinski, njemački i esperanto na Franjevačkoj klas. gimnaziji u Makarskoj, i privremeni je župnik Slivna nekoliko mjeseci.

God. 1957. s Gimnazijom seli u Zagreb, gdje ostaje do rujna 1962., obavlja profesorsku službu i službu samostanskog vikara. U rujnu 1962. Gimnazija se konačno smješta u Sinj i fra Vjenceslav će puna dva desetljeća djelovati u Sinju, u odgoju i izobrazbi sjemeništaraca.

Istovremeno, u jesen 1962. imenovan je od Uprave Provincije za urednika novog lista „Marija“, koji će početi izlaziti 1963. godine. Tu će službu, uz profesorsku i ostale djelatnosti osobito misijski rad i propovijedanje, obavljati do 1982. godine, kada odlazi u SR Njemačku. U nadbiskupiji München-Freising vrši dužnost duhovnika hrvatskih časni sestara, i to sve do trenutka svoje smrti 18. rujna 1998.

► umlja...“. Studija „Mediji Hrvata u dijaspori“ (u proteklih pedeset godina) izazvala je senzaciju u domovini jer je to do sada zbilja najoriginalniji prikaz i ocjena, za koju su odmah prijavljene dvije doktorske disertacije pa će Tomić biti angažiran i kao mentor.

Naravno, u ovoj se knjizi nalazi mnogo osvrta na naše tragedije, posebice na stradanje Vukovara prouzročeno srpskim zločinima. Originalna je autorova ideja o očuvanju sadašnjeg stanja u Vukovaru, makar izgledalo sablasno: „Vukovar, ovakav kakav je danas, treba

ostaviti hrvatskim naraštajima, povijesti i svijetu u zavjet (amanet!) kao simbol: mržnje, zločina, genocida i balkanštine, čime nas je obdario istočni susjed (Srbija) nakon skoro cijelog ovog (dvadesetog) stoljeća zajedničkog (državnog) života, kako se više nikad ne bi ponovile pogriješke iz 1918. i 1945. o stvaranju novih saveznštava. (...) Vukovar je grad koji treba sebe, u ovakvom obliku i stanju kakav je danas, sačuvati za vječnost, spasiti od zaborava i učiniti trajnim...“. Nažalost, ovaj apel nije prihvaćen u Hrvatskoj, već se vodi

kampanja za obnovu Vukovara u kojem danas živi nekoliko stotina Hrvata i više od 13000 Srba. Traži se od Hrvata da svojim položima obnavljaju kuće koje su srušili Srbi i da se u njih vraćaju Srbi, dok se istodobno vrši iskopavanje posmrtnih ostataka hrvatskih Vukovara iz masovnih grobnica!

„Pogled s Toronstskog tornja“ je vjerodostojan pogled svakog Hrvata, makar nekad bio i porazan. Tomić je ovom knjigom potvrdio svoju vrijednost i reputaciju.

Ljerkica Susanna Lukić, profesorica kroatistike, magistrica filologije

✠ Marko Šimić ✠

Zapis o životu, vjeri i smrti prognanoga starca Posavljaka i o velikoj dobroti obitelji Lipphardt

Marko, izbjeglica i prognanik s neutješnom i, nažalost, neispunjenom željom da se vrati, da još jednom vidi svoj zavičaj, selo i ljude, prijatelje i znance, livade i oranice svoje Posavine. Starost, bolest i prognanička tuga trošile su njegove tjelesne snage i polako tkale mrenu oko njegovih živahnih očiju i pospješile da ih Marko zaklopi zauvijek. Preminuo je blago u Gospodinu 11. srpnja 1998.

Srpska agresija na Bosnu i Hercegovinu 1992. i četnički krvavi pir natjerao je narod u dugo i teško izbjeglištvo. Tako je i Marko Šimić, rođ. 13. rujna 1917. u Posavskoj Mahali, sa svojom djecom Ivankom i Šimunom stigao u Freiburg i našao utočište kod dobrih ljudi, obitelji Michaela i Claudie Lipphardt u Oberri-du, tridesetak kilometara od Freiburga.

Gosp. Lipphardt kao šumar stanuje u šumarskoj kući, u malom zaseoku Zastler. Kuća se nalazi na lijepom položaju, obrubljena s jedne strane prostranom livadom i pašnjakom, s druge pak živim šumskim potokom koji svojim žuborenjem daje cijeloj dolini posebni čar. Ljepota ovoga kraja, te uređeni pješački putovi, privlače izletnike iz Freiburga i okolnih mjesta. Već nekoliko godina zaredom djeca, prvopričesnici i krizmanici naše Misije tu provedu koji dan ispunjen igrom, šetnjom, roštiljanjem. Pritom redovito imamo sv. misu u prirodi, što djeca i mladi posebno lijepo pripreme i proslave.

Marko i njegova djeca dobili su u potkrovlju šumarske kuće lijepi stan. Na užem području bilo je još prognanika i izbjeglica, najviše s Kosova. O svima se vodila briga. U neposrednom susjedstvu bili su i neki iz Posavine: Luka, Ana i Jela te su s Markom i njegovima činili jednu zajednicu.

Brigom gosp. Lipphardta, Šime je dobio posao, počeo raditi i dosta brzo naučio njemački te je tako bio jedini tumač i veza izbjeglica s domaćima. Iako su izbjeglice bili s ljubavlju primljeni i dobro zbrinuti, nisu nikada zaboravili svoju zemlju iz koje su prognani. Tuga za domom i svojima i želja za

povratkom očitavala se na njihovim licima i prepoznavala u njihovim razgovorima. Vijest o povratku kući ipak nije za njih bila nikakva radosna vijest. Kome se i kamo vratiti?

Sve je njihovo popaljeno i porušeno, opljačkano i devastirano. Srpski agresor bi nagrađen od svjetske politike „srpskom republikom“ – u koju ne dozvoljavaju povratak.

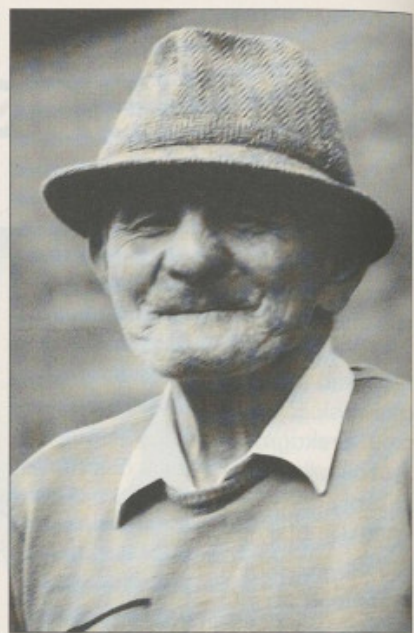
Naš Marko je živio za povratak, njemu se radovao. Bio je zahvalan dobročiniteljima.

– Što bi mi, bolan, bez Nijemaca, govorio bi Marko. To je bila prava riječ zahvalnosti dobrim ljudima ove prijateljske zemlje.

Tako je naš Markan, 80-godišnjak, živahnih očiju i bistra pogleda, uvijek mudro zborio. Rado je pričao o svome djetinjstvu i mladosti, ljudima i običajima, njihovim vrlinama ali i manama. Iz njegovih priča i sjećanja odgonetali smo karakter ljudi, njihov ponos, hrabrost, radinost, njihovu vjeru u Boga i ljubav prema Crkvi i domovini. Marko je pričao zanimljivo i sažeto, poučno i duhovito. Nikad nam njegovo pripovijedanje nije bilo dosadno ili dugo. Rado smo dolazili Marku u posjet. Svi su ga voljeli i poštivali, ne samo obitelj Lipphardt, nego i susjedi. Bio je ljubimac i Nadin i Stefanov, Ivin i Zvonkin, Mićin i Filipov...

Marko je bio pravi kršćanin, katolik. Znao je kršćanski nauk napamet, onako kako su ga učili njegovi svećenici, župnici, ujaci. Kad je god mogao dolazio je u Freiburg na hrvatsku misu, a susret s Hrvatima ispunjavao ga je posebnom radošću. Bio je to pravi lijek njegovoj prognaničkoj tuzi. Kako je starost i bolest pritiskala, tako je sve više zrio u svojoj vjeri. Kad nije više mogao dolaziti na misu, tražio je ispovijed i pričest kod kuće. Prije sv. pričesti nije ništa jeo, pa makar i cijeli dan čekao. Tako je radio i u bolnici. Na upit zašto ne jede, odgovorio bi: ujak će donijeti pričest. Nisu ga razumjeli ali niti dalje nudili.

Sredinom srpnja Marko je ponovno, po treći put u dva mjeseca, morao u bolni-

cu. Dopremljen je u Loretokrankenhaus u Freiburg. Ovo je bila njegova zadnja postaja. Toga su bili svjesni on i drugi oko njega. Marko je zatražio sv. sakramente koje mu je podijelio o. Danijel Mihatov, TOR, koji je zamjenjivao župnika za vrijeme odmora. Kao i uvijek, s najvećom pobožnošću primio je svetu popudbinu i blago s Gospodinom prešao prag nade. Otišao je u domovinu gdje nema rata i mržnje i gdje će Bog otrti svaku suzu s uciviljenih lica. Pokojnoga Marka ispratili smo iz Freiburga 14. srpnja a 15. srpnja pokopan je u Odžaku na katoličkom groblju. Gosp. Lipphardt organizirao i preuzeo svu brigu oko prijevoza pokojnika. Sam je vozio svojim kolima!

Kaže se da su djeca radost svijeta. Isto tako možemo reći i za starce i starice, koji su kao Marko bili radost onima s kojima su živjeli.

Neka ovaj zapis ostane kao lijepo sjećanje na sve dobročinitelje i prijatelje kao što je bila obitelj Michaela Lipphardta, koji su nam u ovom nesretnom ratu, pružili malo ljudske sreće. Nek ovaj zapis o pokojnom Marku Šimiću, čovjeku vjere i dobrote, ostane sjećanje na sve one koju su kao žrtve rata umrli u tuđini, bilo kojoj, a našli vječni počinak u rodnoj grudi za kojom su toliko čeznuli i zbog koje su mnogi prerano zaklopili oči.

Pokojnom Marku i svima njima bila laka hrvatska gruda! Počivali u miru.

Amen! fra Alojzije

U SPOMEN

† Marijana Vegar

(1974.–1998.)

Posljednje hodočašće Gospi u Međugorje

Toga kobnog ranog jutra krenula je pješice iz svog sela Vašarovića kod Ljubuškog, puna vjere i nade, na svoje toliko voljeno hodočašće Gospi u Međugorje. Nije ni slutila da će joj to biti posljednji dan života. Nesretni automobil zahvatio ju je skupa s prijateljicom i usmrtio ih obje, iako su propisno pješačile pored ceste.

Marijana Vegar rođena je 1.7.1974. u Herbolzheimu u Njemačkoj, ali je odrasla u Vašarovićima kod rodbine. S nepunih 13 godina dolazi u Offenburg k roditeljima gdje najprije pohađa realku, a potom i djevojačku gimnaziju časnih sestara. Poslije uspješno završene mature 1993. vraća se u domovinu i upisuje studij farmacije na sveučilištu u Zagrebu. Smrt ju je zadesila pred samim završetkom tog studija.

Draga naša Marijana,

i smrt je dio života. Nedostaje mi riječi kojima bih izrazio utjehu tvojim roditeljima lki i Jagodi, sestri i bratu. Udarac je težak i samo ih vrijeme može natjerati da nauče živjeti bez tebe, bez svog djeteta, bez svoje sestre. Ti si otišla tako nenadano i okrutno da smo toga dana, čuvši strašnu vijest o tvojoj pogibiji, svi zanijemili.

Gospa kojoj si hodočastila uzela te k sebi. Imala si samo 24 godine, a toliko si toga proživjela. Dijelila si sudbinu mnoge hrvatske djece čiji su roditelji bili prisiljeni tražiti kruha tamo gdje ga ima. Živjela si u domovini, pa u Njemačkoj s roditeljima, da bi se ponovno vratila zavičaju. Svi smo znali koliko si čeznula za domovinom.

U našoj maloj hrvatskoj zajednici bila si uzor, pokazujući svima da se voljom i upornošću može sve postići.

Bila si tiha i mila djevojka, odgovorna, vrijedna, pametna, nadasve duboko religiozna, zrelija i odraslija nego su bile tvoje godine. Draga naša Marijana, uvijek ćemo pamtiti tvoj lik plavokose djevojke koja je pohađala hrvatsku nastavu, djevojke u crkvi kako se pričešćuje, naših čestih susreta i razgovora o tvojoj budućnosti, tvog osmijeha, plavih očiju, tankih prstiju s mnoštvom prstenja.

Draga Marijana, bila si mi mila i draga kao moja kćerka, a više te nema. Ostaje samo sjećanje, ponos i sreća što si dio svog kratkog životnog puta proživjela s nama. Rastajemo se s tobom u nadi da uživaš plodove svoje vjere u krilu Božjem. Tvoj uzorni i plemeniti život neka bude poticaj i primjer svima mladima.

Neka ti Gospodin podari vječni pokoj u svome kraljevstvu!

Mijo Vidović

- Prodaje se kuća 270 m² na moru u Vodicama. Obavijesti na tel. 070 42/122 49.
- Prodaje se obiteljska kuća na kat u središtu Zadra (240 m²), s okućnicom od 540 m². Kuća je useljiva i ima sve potrebne priključke. Cijena je oko 258 000 DM. Sve obavijesti na tel. 00385/23/31 33 38 ili 32 15 16 (iza 17.00 sati) ili na internetu: <http://www.oglas.com/house>. Ponude i preko e-maila: fritz@oglas.com.

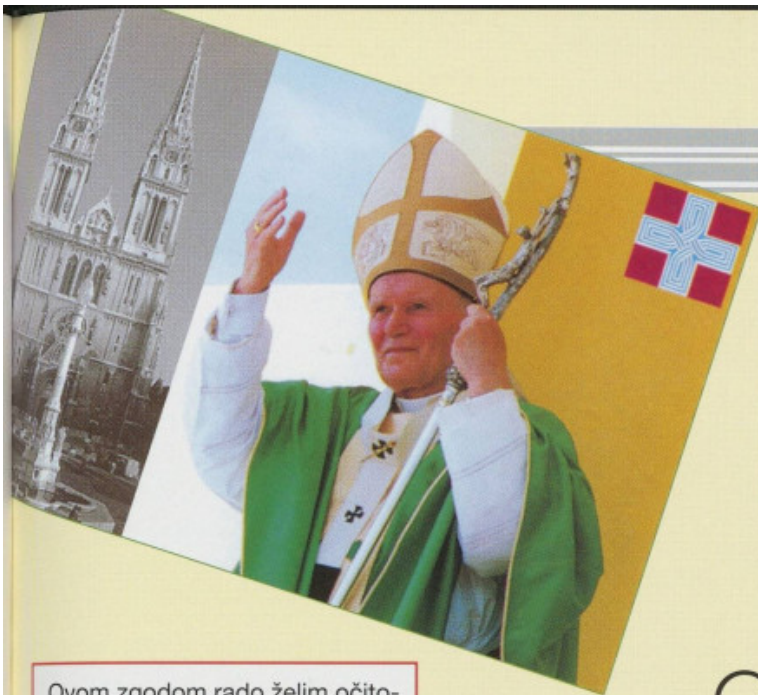
NOVE ADRESE

- Hrvatska katolička misija Wernershagener Weg 41 **24537 Neumünster** Tel. i fax: 0 43 21/1 69 01
- Hrvatska katolička misija Paul-Göbel-Str. 18 **74076 Heilbronn** Tel: 0 71 31/94 11 14 Fax: 0 71 31/94 03 42

Očitujem svoju posebnu blizinu svima koji sa zebnjom u srcu još uvijek čekaju pouzdane vijesti o sudbini svojih dragih koji su nestali za vrijeme rata. Blizu sam i onima koje je ratno nasilje otrgnulo od njihovih kuća, a još se uvijek u njih ne mogu vratiti, ili im je, vrativši se, potrebna pomoć za dovršetak obnove njihova doma u kojemu žele obnoviti miran obiteljski život.

Andeoski pozdrav na Žnjanu kod Splita 4.10.1998.

Budite ponosni na blago vjere koje vam je povijest povjerila. Čuvajte ga ljubomorno. Želim se od vas oprostiti podsjetivši vas na riječi blaženoga Alojzija Stepinca: „Nećete biti dostojni imena oca vaših ako budete dopustili da vas tko otrgne od pećine na kojoj je Krist saziđao svoju Crkvu“.

Iz govora pape Ivana Pavla II. mladima u Solinu 4.10.1998.

Tako je govorio Papa

Ovom zgodom rado želim očitovati poštovanje prema bogatoj kulturnoj baštini koju posjeduje vaš hrvatski narod i koja svjedoči o njegovoj staroj i velikoj osjetljivosti za dobro, istinito i lijepo...

U ovim je krajevima, u kojima su se stoljećima susretali različiti svjetonazori, potrebno nastaviti zajedničko zalaganje za kulturu, ne upadajući u neplodna suočavanja, nego gajeći poštivanje i pomirbu. To pak ne znači da se zbog toga valja odreći vlastitoga identiteta i kulture. Korijeni, baština i identitet svakog naroda, u svemu što im je istinski ljudsko predstavljaju bogatstvo za međunarodnu zajednicu.

Iz govora pape Ivana Pavla II. predstavnicima kulture u Zagrebu 3.10.1998.

U Hrvatskoj sam mogao susresti vrlo živu Crkvu, bogatu oduševljenjem i snagom, unatoč podnijetim protivštinama i nasilju; Crkvu koja traži nove oblike svjedočenja za Krista i njegovo Evanđelje kako bi na prikladan način odgovorila na izazove sadašnjega trenutka... Vidio sam društvo koje želi graditi svoju sadašnjost i budućnost na čvrstim temeljima demokracije, u posvećenoj vjernosti svojoj povijesti prožetoj kršćanstvom te se s potpunim pravom uključiti u zbor ostalih europskih nacija.

Iz oproštajnog govora pape Ivana Pavla II. u splitskoj zračnoj luci 4.10.1998.

▲ Folklorna skupina Hrvatske katoličke misije Berlin nastupila je na Međunarodnoj dječjoj smotri u Berlinu, gdje je našim mladim folklorasima/icama pljeskao i berlinski nadbiskup kardinal Sterzinsky

▼ Na proslavi Gospe Velikoga Hrvatskoga Zavjeta u Stuttgartu pod šatorom u misijskom dvorištu pjevao je i mali Luka. Zanimljivo je međutim da on ima samo pet godina, ali već pjeva kao veliki.

Der Papst in Kroatien

2.-4. 10. 1998

An der Begegnung mit dem Papst in Kroatien nahmen Gläubige aus beinahe allen kroatischen katholischen Missionen in Deutschland teil. Die Begegnung mit dem Heiligen Vater, die Seligsprechung des Kardinals Stepinac, das gemein-

same Gebet und die Freude werden ihnen in langer Erinnerung bleiben – wie hier den Pilgern aus Augsburg und Frankfurt.

Fotos:
Ljubica Markovica

Erinnerungsfoto:
Pilger aus der
Kroatischen katho-
lischen Gemein-
de Mettmann in Marija
Bistrica

